



Utgiftsområde 18 Samhällsplanering, bostadsförsörjning och byggande samt konsumentpolitik

Sammanfattning

I betänkandet behandlar civilutskottet förslag i budgetpropositionen för budgetåret 2016 (prop. 2015/16:1) som avser utgiftsområde 18 Samhällsplanering, bostadsförsörjning och byggande samt konsumentpolitik tillsammans med motionsförslag i anknytande frågor. Förslagen i propositionen avser anslagsfördelningen för 2016 och vissa bemyndiganden för ekonomiska åtaganden inom utgiftsområde 18 samt ett nytt konsumentpolitiskt mål för utgiftsområdet. Förslagen i motionerna avser förutom dessa frågor även förslag om tillkännagivanden som inte kan påverka anslagsbehovet för 2016 samt två frågor om plan- och bygglagstiftningen.

Civilutskottet tillstyrker regeringens förslag om anslagen för 2016 inom utgiftsområde 18 samt om bemyndiganden. Förslagen innebär bl.a. att det anslås medel för flera nya stödformer. Det gäller investeringsstöd för anordnande av hyresbostäder och bostäder för studerande, stöd till energieffektivisering och renovering av flerbostadshus och utomhusmiljöer samt stöd till kommuner för ökat bostadsbyggande. Medel anslås även för upprustning av skollokalerna och skolornas utemiljöer. På det konsumentpolitiska området görs anslagshöjningar på flera områden. Vidare föreslår utskottet att riksdagen ska godkänna det nya konsumentpolitiska målet för utgiftsområdet.

Utskottet tillstyrker även motionsförslag om två tillkännagivanden till regeringen om plan- och bygglagstiftningen. Innebörden i dessa tillkännagivanden är att regeringen senast den 1 januari 2017 bör utreda åtgärder som sammantaget kan förkorta plan- och bygglovsprocessen med upp till ett år samt ha återkommit till riksdagen med förslag om lagändringar som innebär att fler åtgärder blir bygglovsbefriade. Övriga motionsförslag avstyrks.

I betänkandet finns 10 reservationer och 4 särskilda yttranden. När det gäller anslagen för 2016 inom utgiftsområde 18 har Sverigedemokraterna lämnat en reservation. Ledamöterna från Moderaterna, Centerpartiet, Liberalerna och Kristdemokraterna har avstått från att delta i utskottets beslut. De har i särskilda yttranden redovisat sin syn på bl.a. anslagen inom utgiftsområdet.

Innehållsförteckning

Utskottets förslag till riksdagsbeslut	3
Redogörelse för ärendet	6
Ärendet och dess beredning.....	6
Budgetprocessen i riksdagen	6
Betänkandets disposition	7
Utskottets överväganden.....	8
Konsumentpolitiskt mål för utgiftsområde 18	8
Bostadspolitiskt mål för utgiftsområde 18.....	10
Regeringens resultatredovisning för utgiftsområde 18	11
Anslag inom utgiftsområde 18	14
Stimulansbidrag för tillgänglighetsanpassning	24
Finansiering av och tillgång till geodata.....	26
Översyn av Lantmäteriet	29
Snabbare plan- och bygglovsprocess.....	31
Fler bygglovsbefriade åtgärder	34
Reservationer	36
1. Konsumentpolitiskt mål för utgiftsområde 18, punkt 1 (M, C, L, KD).....	36
2. Konsumentpolitiskt mål för utgiftsområde 18, punkt 1 (SD)	37
3. Bostadspolitiskt mål för utgiftsområde 18, punkt 2 (M, C, L, KD)	37
4. Bostadspolitiskt mål för utgiftsområde 18, punkt 2 (V)	39
5. Anslag inom utgiftsområde 18, punkt 3 (SD).....	40
6. Stimulansbidrag för tillgänglighetsanpassning, punkt 4 (SD)	42
7. Finansiering av och tillgång till geodata, punkt 5 (SD)	43
8. Finansiering av och tillgång till geodata, punkt 5 (C, KD).....	44
9. Snabbare plan- och bygglovsprocess, punkt 7 (V)	45
10. Fler bygglovsbefriade åtgärder, punkt 8 (V).....	46
Särskilda yttranden	48
1. Anslag inom utgiftsområde 18, punkt 3 (M)	48
2. Anslag inom utgiftsområde 18, punkt 3 (C)	49
3. Anslag inom utgiftsområde 18, punkt 3 (L)	51
4. Anslag inom utgiftsområde 18, punkt 3 (KD)	52
<i>Bilaga 1</i>	
Förteckning över behandlade förslag	54
Propositionen	54
Motion från allmänna motionstiden 2014/15	55
Motioner från allmänna motionstiden 2015/16	55
<i>Bilaga 2</i>	
Regeringens och oppositionens anslagsförslag	59
<i>Bilaga 3</i>	
Utskottets anslagsförslag	61
<i>Bilaga 4</i>	
Reservanternas anslagsförslag	62

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

1. Konsumentpolitiskt mål för utgiftsområde 18

Riksdagen godkänner det mål för Konsumentpolitik som regeringen föreslår.

Därmed bifaller riksdagen proposition 2015/16:1 utgiftsområde 18 punkt 7 och avslår motionerna

2015/16:2700 av Ewa Thalén Finné m.fl. (M) yrkande 2,

2015/16:2704 av Ewa Thalén Finné m.fl. (M) yrkande 1 och

2015/16:3143 av Robert Hannah m.fl. (FP) yrkande 5.

Reservation 1 (M, C, L, KD)

Reservation 2 (SD)

2. Bostadspolitiskt mål för utgiftsområde 18

Riksdagen avslår motionerna

2015/16:373 av Jonas Sjöstedt m.fl. (V) yrkande 1,

2015/16:1938 av Caroline Szyber m.fl. (KD) yrkande 2 och

2015/16:2702 av Ewa Thalén Finné m.fl. (M) yrkande 1.

Reservation 3 (M, C, L, KD)

Reservation 4 (V)

3. Anslag inom utgiftsområde 18

a) Anslagen för 2016

Riksdagen anvisar anslagen för 2016 inom utgiftsområde 18 enligt utskottets förslag i bilaga 3.

Därmed bifaller riksdagen proposition 2015/16:1 utgiftsområde 18 punkt 8 och avslår motionerna

2015/16:1938 av Caroline Szyber m.fl. (KD) yrkandena 1 och 28,

2015/16:2350 av Roger Hedlund och Mikael Eskilandersson (båda SD),

2015/16:2700 av Ewa Thalén Finné m.fl. (M) yrkandena 1 och 3–6,

2015/16:3143 av Robert Hannah m.fl. (FP) yrkande 1 och

2015/16:3157 av Ola Johansson m.fl. (C).

b) Bemyndiganden om ekonomiska åtaganden

Riksdagen bemyndigar regeringen att

1. under 2016 för anslaget 1:2 Omstrukturering av kommunala bostadsföretag ingå ekonomiska åtaganden som inklusive tidigare åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 50 000 000 kronor 2017–2024,

2. under 2016 ikläda staten betalningsansvar för kreditgarantier för ny- och ombyggnad av bostäder, kreditgarantier för avlösen av kommunala borgensåtaganden och kreditgarantier för lån som kooperativa hyresrättsföreningar tar upp vid förvärv av fastigheter för ombildning till

kooperativ hyresrätt som inklusive tidigare utfärdade garantier uppgår till högst 10 000 000 000 kronor,

3. under 2016 ikläda staten betalningsansvar för kreditgarantier till kreditinstitut som lånar ut pengar till enskilda för förvärv av bostad (förvärvsgarantier) som inklusive tidigare utfärdade garantier uppgår till högst 5 000 000 000 kronor,

4. under 2016 för anslaget 1:12 Energieffektivisering och renovering av flerbostadshus och utomhusmiljöer ingå ekonomiska åtaganden som medför behov av framtida anslag på högst 400 000 000 kronor 2017–2019,

5. att under 2016 för anslaget 1:13 Upprustning av skollokaler ingå ekonomiska åtaganden som inklusive tidigare åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 700 000 000 kronor 2017 och 2018,

6. under 2016 för anslaget 1:15 Investeringsstöd för anordnande av hyresbostäder och bostäder för studerande ingå ekonomiska åtaganden som medför behov av framtida anslag på högst 3 000 000 000 kronor 2017–2019.

Därmed bifaller riksdagen proposition 2015/16:1 utgiftsområde 18 punkterna 1–6 och avslår motion 2015/16:3143 av Robert Hannah m.fl. (FP) yrkandena 2–4.

Reservation 5 (SD)

4. Stimulansbidrag för tillgänglighetsanpassning

Riksdagen avslår motionerna

2015/16:2019 av Markus Wiechel (SD) yrkande 13,

2015/16:2039 av Roger Hedlund och Mikael Eskilandersson (båda SD) yrkande 10 och

2015/16:3109 av Markus Wiechel (SD) yrkande 2.

Reservation 6 (SD)

5. Finansiering av och tillgång till geodata

Riksdagen avslår motionerna

2014/15:1801 av Solveig Zander (C),

2015/16:791 av Robert Hannah och Mathias Sundin (båda FP) yrkandena 1–3,

2015/16:1938 av Caroline Szyber m.fl. (KD) yrkandena 8 och 9 samt

2015/16:2039 av Roger Hedlund och Mikael Eskilandersson (båda SD) yrkande 15.

Reservation 7 (SD)

Reservation 8 (C, KD)

6. Översyn av Lantmäteriet

Riksdagen avslår motionerna

2015/16:2379 av Solveig Zander (C) och

2015/16:2964 av Jan R Andersson (M).

7. Snabbare plan- och bygglovsprocess

Riksdagen ställer sig bakom det som utskottet anför om åtgärder som kan leda till en snabbare plan- och bygglovsprocess och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2015/16:1986 av Caroline Szyber m.fl. (KD, M, C, FP) yrkande 1.

Reservation 9 (V)

8. Fler bygglovsbefriade åtgärder

Riksdagen ställer sig bakom det som utskottet anför om att fler åtgärder bör bli bygglovsbefriade och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2015/16:1986 av Caroline Szyber m.fl. (KD, M, C, FP) yrkande 3 och

2015/16:2702 av Ewa Thalén Finné m.fl. (M) yrkande 15.

Reservation 10 (V)

Stockholm den 1 december 2015

På civilutskottets vägnar

Caroline Szyber

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Caroline Szyber (KD)*, Hillevi Larsson (S), Ewa Thalén Finné (M)*, Lars Eriksson (S), Roger Hedlund (SD), Carl-Oskar Bohlin (M)*, Eva Sonidsson (S), Ola Johansson (C)*, Emma Hult (MP), Thomas Finnborg (M)*, Leif Nysmed (S), Mikael Eskilandersson (SD), Robert Hannah (L)*, Nooshi Dadgostar (V), Johanna Haraldsson (S), Shadiye Heydari (S) och Mats Green (M)*.

* Avstår från ställningstagande under punkt 3, se särskilda yttranden.

Redogörelse för ärendet

Ärendet och dess beredning

I detta ärende behandlar utskottet regeringens budgetproposition 2015/16:1 i de delar som gäller utgiftsområde 18 Samhällsplanering, bostadsförsörjning och byggande samt konsumentpolitik och ett antal motionsyrkanden från den allmänna motionstiden 2015/16 i anknytande frågor. Regeringens förslag till riksdagsbeslut och förslagen i motionerna finns i bilaga 1. I bilaga 2 finns en sammanställning av regeringens förslag till anslag för 2016 och de avvikelser från dessa som Moderaterna, Sverigedemokraterna, Centerpartiet, Folkpartiet och Kristdemokraterna har föreslagit i sina anslagsmotioner. I bilaga 3 återfinns utskottets förslag till anslagsfördelning.

Under tiden för ärendets beredning har Folkpartiet liberalerna bytt partinamn till Liberalerna med förkortningen (L).

Budgetprocessen i riksdagen

Rambeslutsmodellen

Budgetprocessen innebär bl.a. att riksdagen i ett första steg fastställer en utgiftsram för varje utgiftsområde. Utgiftsramen anger det belopp som utgiftsområdets anslag högst får uppgå till (11 kap. 18 § riksdagsordningen).

Riksdagen bestämde den 25 november 2015, med bifall till regeringens förslag, utgiftsramen för 2016 för utgiftsområde 18 Samhällsplanering, bostadsförsörjning och byggande samt konsumentpolitik till 7 064 024 000 kronor (prop. 2015/16:1, bet. 2015/16:FiU1, rskr. 2015/16:51). I detta ärende ska civilutskottet föreslå för riksdagen hur anslagen för utgiftsområdet ska fördelas inom utgiftsområdesramen. Riksdagens ställningstagande till anslag för utgiftsområdet ska göras genom *ett* beslut (11 kap. 18 § riksdagsordningen).

Uppföljning av regeringens resultatredovisning

Enligt budgetlagen (2011:203) ska regeringen i budgetpropositionen lämna en redovisning av de resultat som har uppnåtts i verksamheten i förhållande till de mål som riksdagen har beslutat. I utskottens beredning av ärenden ingår uppgiften att följa upp och utvärdera riksdagsbeslut (4 kap. 8 § regeringsformen). Som en del i utskottens uppföljning ingår att behandla den resultatinformation som regeringen presenterar. Riksdagen har beslutat om riktlinjer för bl.a. den löpande uppföljningen av regeringens resultatredovisning (framst. 2005/06:RS3, bet. 2005/06:KU21). Av riktlinjerna framgår att riksdagen beställer och tar emot information om resultatet av statens verksamhet.

Utskottet har mot den bakgrunden analyserat regeringens resultatredovisning för utgiftsområde 18 i budgetpropositionen. Analysen har syftat till att

vara ett underlag för utskottets behandling av budgetpropositionen och för den fortsatta mål- och resultatdialogen med regeringen.

Betänkandets disposition

Betänkandet har disponerats så att förslag om de två målen för utgiftsområdet behandlas först. Utskottet redovisar sedan sin bedömning av regeringens resultatredovisning i förhållande till dessa mål. Därefter behandlas de förslag i budgetpropositionen och i motioner som gäller anslag inom utgiftsområde 18 för 2016. Sedan behandlas motionsförslag som väckts under den allmänna motionstiden 2015/16 om vissa åtgärder som kan påverka anslagsbehoven inom utgiftsområdet. Dessa förslag har emellertid inte bedömts avse åtgärder som skulle kunna påverka anslagsbehovet för 2016. Sist behandlas tre motionsförslag om åtgärder med inriktning på plan- och bygglagstiftningen som enligt motionärerna bör genomföras senast den 1 januari 2017. Utskottet har med beaktande av tidsaspekten valt att ta upp dessa förslag för behandling i detta betänkande.

Utskottets överväganden

Konsumentpolitiskt mål för utgiftsområde 18

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen godkänner regeringens förslag om ett nytt konsumentpolitiskt mål och avslår motstående motioner. Utskottet anser att det nuvarande konsumentpolitiska målet bör ersättas av ett nytt mål som omfattar både väl fungerande konsumentmarknader och en miljömässigt, socialt och ekonomiskt hållbar konsumtion.

Jämför reservationerna 1 (M, C, L, KD) och 2 (SD).

Bakgrund och tidigare behandling

Det nu gällande konsumentpolitiska målet godkändes av riksdagen hösten 2007 och bekräftades även genom ett riksdagsbeslut hösten 2008 efter en förändring av indelningen inom statsbudgetens utgiftsområden (prop. 2007/08:1, bet. 2007/08:CU1, rskr. 2007/08:106 och prop. 2008/09:1, bet. 2008/09:CU1, rskr. 2008/09:118). Målet har följande lydelse. Konsumenterna har makt och möjlighet att göra aktiva val.

Civilutskottet har vid ett flertal tillfällen, senast hösten 2013 (bet. 2013/14:CU1), behandlat och avstyrkt motionsförslag om att detta mål ska ersättas av det mål som gällde fram till hösten 2007: Trygga konsumenter som handlar hållbart.

Propositionen

I budgetpropositionen föreslår regeringen (punkt 7) att riksdagen ska godkänna ett nytt mål för området Konsumentpolitik. Förslaget innebär att det nu gällande målet ersätts av ett konsumentpolitiskt mål med följande lydelse.

Målet för konsumentpolitiken är väl fungerande konsumentmarknader och en miljömässigt, socialt och ekonomiskt hållbar konsumtion.

Regeringen anför följande som skäl för sitt förslag.

Att det ofta råder en obalans i kunskap om produkter och erbjudanden på konsumentmarknaderna kan få negativa konsekvenser för både konsumenterna och marknadernas funktionssätt. Genom att motverka osunda affärsmetoder och stärka konsumenterna med hjälp av lagstadgade rättigheter och ett relevant konsumentstöd kan konsumentpolitiken bidra till väl fungerande konsumentmarknader. Det nuvarande konsumentpolitiska målet är dock för snävt eftersom det enbart tar sikte på konsumenternas makt och möjlighet att göra val. Dessutom bör ett konsumentpolitiskt mål inbegripa hållbarhetsaspekter och därmed även inrymma konsumtionens konsekvenser för enskilda, för samhället och för miljön, såväl nationellt som globalt. Miljömässigt hållbar konsumtion handlar ytterst om att tillverkning och användning av varor och tjänster i så liten utsträckning som möjligt ska ta

ändliga resurser i anspråk eller medföra utsläpp som påverkar klimatet eller förorenar miljön. Social hållbarhet omfattar i detta sammanhang bl.a. människors hälsa och säkerhet, liksom hänsyn till olika konsumentgruppers förutsättningar utifrån exempelvis ekonomi, ålder, kön eller funktionsnedsättning. Att eftersträva ekonomisk hållbarhet går inom ramen för konsumentpolitiken framför allt ut på att främja en hållbar privatekonomi, till gagn för enskilda konsumenter, men även för samhället i stort. Ett nytt konsumentpolitiskt mål bör mot denna bakgrund omfatta både väl fungerande konsumentmarknader och en miljömässigt, socialt och ekonomiskt hållbar konsumtion.

Motionerna

I motion 2015/16:2700 av Ewa Thalén Finné m.fl. (M) yrkande 2 föreslås att riksdagen ska avslå regeringens förslag om ett nytt konsumentpolitiskt mål. Motionärerna framhåller bl.a. att det nuvarande målet utgår från konsumenternas kapacitet att göra egna val, men också från behovet av ett regelverk som underlättar för konsumenterna att göra medvetna och informerade val. Samma motionärer föreslår i motion 2015/16:2704 yrkande 1 att riksdagen genom ett tillkännagivande ska framhålla värdet av det nuvarande konsumentpolitiska målet för regeringen.

Även i motion 2015/16:3143 av Robert Hannah m.fl. (FP) yrkande 5 föreslås att riksdagen ska avslå regeringens förslag om ett nytt konsumentpolitiskt mål. Motionärerna anser att regeringen är på väg att återgå till en konsumentpolitik som är mer inriktad på styrning av konsumenterna än konsumentmakt och att det föreslagna målet är ett uttryck för detta.

Utskottets ställningstagande

Flera konsumentmarknader är under snabb omvandling, vilket erbjuder nya möjligheter för konsumenterna. Samtidigt förändrar utvecklingen konsumenternas förutsättningar. Allt komplexare marknader riskerar att ytterligare öka konsumenternas informationsunderläge, och ibland är affärsmetoderna påträngande, vilket inte minst kan skada mer utsatta grupper av konsumenter. Genom att motverka osunda affärsmetoder och stärka konsumenterna med hjälp av lagstadgade rättigheter och ett relevant konsumentstöd kan konsumentpolitiken bidra till väl fungerande konsumentmarknader. Vidare bör en mer hållbar konsumtion främjas. Som regeringen anför behövs därför en bredare ansats inom konsumentpolitiken.

Utskottet delar regeringens uppfattning att det nuvarande konsumentpolitiska målet är för snävt och att ett konsumentpolitiskt mål dessutom bör inbegripa hållbarhetsaspekter och därmed även inrymma konsumtionens konsekvenser för enskilda, för samhället och för miljön. Det nuvarande konsumentpolitiska målet bör därför ersättas av ett nytt mål som omfattar både väl fungerande konsumentmarknader och en miljömässigt, socialt och ekonomiskt hållbar konsumtion.

Med hänvisning till det som anförs ovan föreslår utskottet att riksdagen godkänner regeringens förslag om ett nytt konsumentpolitiskt mål, vilket även innebär att det nuvarande målet upphävs. Motionsyrkandena bör därför avslås.

Bostadspolitiskt mål för utgiftsområde 18

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsförslag om att det nuvarande bostadspolitiska målet ska ersättas med ett nytt respektive behållas oförändrat. Utskottet anser att det bör vara en fortsatt strävan att det bostadspolitiska målet ska kunna vinna en bred uppslutning i riksdagen.

Jämför reservationerna 3 (M, C, L, KD) och 4 (V).

Bakgrund

Riksdagen godkände hösten 2011 ett nytt bostadspolitiskt mål för området Samhällsplanering, bostadsmarknad, byggande och lantmåteriverksamhet inom utgiftsområde 18 (prop. 2011/12:1, bet. 2011/12:CU1, rskr. 2011/12:89). Målet – som ersatte två tidigare gällande mål – har följande lydelse.

Målet för Samhällsplanering, bostadsmarknad, byggande och lantmåteriverksamhet är att ge alla människor i alla delar av landet en från social synpunkt god livsmiljö där en långsiktigt god hushållning med naturresurser och energi främjas samt där bostadsbyggande och ekonomisk utveckling underlättas.

Motionerna

I Vänsterpartiets partimotion 2015/16:373 av Jonas Sjöstedt m.fl. yrkande 1 föreslås ett tillkännagivande till regeringen om att följande mål bör ersätta det nuvarande bostadspolitiska målet.

Alla ska ges förutsättningar att leva i goda bostäder till rimliga kostnader och i en stimulerande och trygg miljö inom långsiktigt hållbara ramar. Bostads- och bebyggelsemiljön ska utgå ifrån människors efterfrågan och behov, bidra till jämlika förhållanden och särskilt främja en god uppväxt för barn och ungdomar. Vid planering, byggande och förvaltning ska en ekologisk, ekonomisk och socialt hållbar utveckling vara grund för verksamheten.

Motionärerna hänvisar även till föregående års behandling av frågan i civilutskottet och konstaterar att inget har hänt sedan dess (se redovisningen av tidigare behandling nedan).

I motion 2015/16:1938 av Caroline Szyber m.fl. (KD) yrkande 2 föreslås att riksdagen genom ett tillkännagivande ska framhålla för regeringen att det nuvarande bostadspolitiska målet ska behållas. Motionärerna anser att detta mål är högst aktuellt mot bakgrund av de utmaningar som finns på bostadsmarknaden.

Även i motion 2015/16:2702 av Ewa Thalén Finné m.fl. (M) yrkande 1 föreslås ett tillkännagivande om att det nuvarande bostadspolitiska målet ska behållas. Motionärerna anser att målet återspeglar en ambition att fortsätta reformera politikområdet mot mindre detaljreglering och sänkta trösklar.

Tidigare behandling

När riksdagen godkände det nu gällande målet avlogs även förslag om ett bostadspolitiskt mål med samma lydelse som i den nu aktuella motionen från Vänsterpartiet. Även föregående år behandlade och avstyrkte utskottet ett motsvarande förslag. Utskottet anförde bl.a. följande (bet. 2014/15:CU1).

Det är angeläget att ett bostadspolitiskt mål som beslutas av riksdagen har ett så brett stöd som möjligt och kan ligga till grund för bedömningar av verksamheten inom utgiftsområdet under en längre tid. En sådan bred samsyn om målet bör vara möjlig att uppnå även om det ibland finns olika uppfattningar om de medel som behöver användas för att hantera olika frågor som gäller villkoren för bostadsmarknaden. Utskottet avstår av detta skäl från att ta ställning till om det är lämpligt att omformulera det nu gällande bostadspolitiska målet inom utgiftsområde 18 enligt förslaget i motionen. Det är naturligt att regeringen ges möjlighet att överväga frågor om bostadspolitikens allmänna inriktning och i detta sammanhang även pröva förutsättningarna för att formulera ett bostadspolitiskt mål som kan vinna en bred uppslutning i riksdagen.

Utskottets ställningstagande

Utskottet har inte ändrat uppfattning sedan motsvarande förslag om det bostadspolitiska målet för utgiftsområde 18 behandlades föregående år. Det bör således vara en fortsatt strävan att det bostadspolitiska målet ska kunna vinna en bred uppslutning i riksdagen. Motionerna avstyrks av detta skäl.

Regeringens resultatredovisning för utgiftsområde 18

Propositionen

Utgiftsområde 18 är uppdelat i två områden: Samhällsplanering, bostadsmarknad, byggande och lantmäteri- och lantmäteriverksamhet samt Konsumentpolitik. Som framgår av avsnitten ovan har riksdagen beslutat om ett bostadspolitiskt mål och ett konsumentpolitiskt mål för utgiftsområdet.

Målet för Samhällsplanering, bostadsmarknad, byggande och lantmäteri- och lantmäteriverksamhet är att ge alla människor i alla delar av landet en från social synpunkt god livsmiljö där en långsiktigt god hushållning med naturresurser och energi främjas samt där bostadsbyggande och ekonomisk utveckling underlättas. Med utgångspunkt från det övergripande målet anges delmål för områdena samhällsplanering, bostadsmarknad, byggande och lantmäteri- och lantmäteriverksamhet. Resultatet redovisas för de nämnda områdena och forskningsfrågor. När det gäller områdena samhällsplanering, bostadsmarknad, byggande och lantmäteri-

verksamhet görs resultatredovisningen utifrån delmålen för respektive område. Resultatindikatorer finns för områdena samhällsplanering, bostadsmarknad och byggande.

Det nuvarande målet för området Konsumentpolitik är att konsumenterna har makt och möjlighet att göra aktiva val. Resultatredovisningen görs i förhållande till detta mål.

För konsumentpolitiken används följande indikatorer och andra bedömningsgrunder för att mäta resultaten mot målet.

- Konsumenters möjlighet att känna förtroende för näringsidkares affärsmetoder och för att det finns ändamålsenliga konsumenträttigheter, bl.a. andel näringsidkare som följer Allmänna reklamationsnämndens rekommendationer.
- Konsumenters möjlighet att kunna lita på att produkter är säkra.
- Konsumenters tillgång till stöd.

Utskottets ställningstagande

Det pågår sedan flera år en dialog mellan riksdagen och regeringen om hur regeringens resultatredovisning kan förbättras. Utskottet ser positivt på detta utvecklingsarbete och anser att det är viktigt att dialogen om utveckling av regeringens resultatredovisning fortsätter.

En utgångspunkt för utskottets genomgång av regeringens resultatredovisning har varit att det ska vara möjligt att följa kopplingen mellan mål, gjorda insatser, uppnådda resultat och regeringens anslagsförslag.

Utskottet vill inledningsvis betona att det är viktigt att strukturen på regeringens resultatredovisning är logisk och tydlig, eftersom detta bidrar till en ökad förståelse för hur statliga anslagsmedel används och vilka resultat de får. Det är önskvärt att regeringens resultatredovisning koncentreras till att redovisa och bedöma faktiskt uppnådda resultat av genomförda statliga insatser i förhållande till målen och att sambandet mellan mål, resultat och de beslutade anslagen tydligt framgår.

När det gäller resultatredovisningen för området Samhällsplanering, bostadsmarknad, byggande och lantmäteri verksamhet anser utskottet att det finns en utvecklingspotential för både struktur och innehåll. Det är i vissa fall svårt att urskilja vilka resultat som faktiskt har uppnåtts eftersom redovisningen av resultat blandas med redovisning av insatser och omvärldsanalyser. Till exempel är avsnittet Analyser och slutsatser (3.5.7) väldigt omfattande och innehåller information som inte har direkt betydelse för bedömningen av om målet uppfyllts. Enligt utskottets mening skulle läsbarheten öka om resultatredovisningen renodlades och tyngdpunkten lades på uppnådda resultat av statliga insatser.

Med utgångspunkt från det övergripande målet anges delmål för områdena samhällsplanering, bostadsmarknad, byggande och lantmäteri verksamhet. För områdena görs resultatredovisningen utifrån dessa delmål. Utskottet noterar att i årets resultatredovisning har avsnittet Hållbar stadsutveckling brutits ut

från området samhällsplanering, och resultat redovisas särskilt för detta avsnitt. Det är dock något oklart vilket mål eller delmål som den redovisningen utgår från. Resultatindikatorer finns för områdena samhällsplanering, bostadsmarknad och byggande. Några av indikatorerna är allmänt hållna. När det gäller andra av de valda indikatorerna, t.ex. Antal sociala kontrakt (området bostadsmarknad), Räntabilitet i byggföretag och Energianvändning per areaenhet (området byggande) är dessa däremot något begränsade.

Utskottet anser att riksdagens möjlighet att ta del av regeringens resultatinformation underlättas om regeringen redovisar sin bedömning av uppnådda resultat i förhållande till de mål som riksdagen har beslutat om. Enligt utskottets bedömning behövs därför när det gäller området Samhällsplanering, bostadsmarknad, byggande och lantmåteri verksamhet en tydligare koppling mellan resultat och det mål som riksdagen beslutat. Utskottet vill även framhålla att det är viktigt med tydliga indikatorer som speglar utvecklingen av resultaten av statens insatser och har en koppling till de riksdagsbundna målen. Utskottet ser positivt på att det pågår ett utvecklingsarbete inom området för att hitta lämpliga indikatorer.

När det gäller området Konsumentpolitik anser utskottet att resultatredovisningens form och struktur i huvudsak är ändamålsenlig. Det är dock önskvärt att regeringen i större utsträckning kompletterar resultatredovisningen med tidsserier, diagram och tabeller för att öka överskådligheten och underlätta för utskottet att följa resultatutvecklingen över tid. I fråga om Fastighetsmäklarinspektionen anges exempelvis endast att antalet anmälningar till inspektionen om klagomål på fastighetsmäklare har ökat, liksom att antalet mäklare som fått en disciplinär påföljd ökat. Utskottet anser att det skulle vara värdefullt om regeringen redovisade dels antalet ärenden som åsyftas, dels tidsserier som belyser utvecklingen.

För området Konsumentpolitik görs resultatredovisningen i förhållande till målet Konsumenterna har makt och möjlighet att göra aktiva val. Resultat redovisas med utgångspunkt från de tre bedömningsgrunderna (se ovan). Utskottet anser att det är en fördel att regeringen dessutom valt att beskriva vad man avser med bedömningsgrunderna. Tyngdpunkten ligger på redovisning av olika insatser som gjorts inom området. Även inom området Konsumentpolitik pågår ett utvecklingsarbete när det gäller resultatredovisningen. Utskottet ser fram emot resultatet av det fortsatta utvecklingsarbetet.

Avslutningsvis vill utskottet tillägga följande. Regeringen föreslår att flera nya anslag inrättas inom den bostadspolitiska delen av utgiftsområde 18. Inom det konsumentpolitiska området föreslås förstärkningar av flera anslag. Utskottet förutsätter att regeringen i kommande budgetpropositioner återkommer till riksdagen med en tydlig redovisning av hur medlen använts och vilka resultat som uppnåtts.

Anslag inom utgiftsområde 18

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen anvisar anslag och lämnar bemyndiganden för 2016 inom utgiftsområde 18 i enlighet med regeringens förslag. Oppositionspartiernas alternativa förslag till anslagsfördelning respektive om bemyndigandena avslås.

Jämför reservation 5 (SD) och särskilda yttrandena 1 (M), 2 (C), 3 (L) och 4 (KD).

Propositionen

Regeringens förslag i budgetpropositionen för 2016 (prop. 2015/16:1) innebär i korthet följande för respektive anslag inom utgiftsområde 18 (p. 8). Under vissa anslag redovisas även förslag om bemyndiganden för regeringen att under 2016 ingå ekonomiska åtaganden (p. 1, 2 och 4–6).

1:1 Bostadspolitisk utveckling: Anslaget får användas för utgifter för insatser inom det bostadspolitiska området. I propositionen anges att regeringen har inlett ett arbete som syftar till att förbättra bostadsmarknadens funktionssätt. För att kunna fortsätta detta arbete på ett effektivt sätt är det enligt propositionen viktigt att regeringen snabbt kan skaffa beslutsunderlag och vid behov vidta åtgärder. Regeringen föreslår att riksdagen anvisar 24 000 000 kronor till anslaget för 2016.

1:2 Omstrukturering av kommunala bostadsföretag: Anslaget får användas för utgifter för statsbidrag till omstrukturering av kommunala bostadsföretag. Bestämmelser om stödet finns i förordningen (2002:664) om statligt stöd för vissa kommunala åtaganden för boendet. Regeringen föreslår att riksdagen anvisar 99 500 000 kronor till anslaget för 2016. Vidare föreslås att riksdagen bemyndigar regeringen att under 2016 för anslaget ingå ekonomiska åtaganden som inklusive tidigare åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 50 000 000 kronor under 2017–2024.

1:3 Stöd för att underlätta för enskilda att ordna bostad: Anslaget får användas för utgifter för statsbidrag till kommuner som går i borgen för enskilda hushålls skyldighet att betala hyra för sin bostad (kommunala hyresgarantier). Bestämmelser om stödet finns i förordningen (2007:623) om statliga bidrag för kommunala hyresgarantier. Regeringen föreslår att riksdagen anvisar 43 000 000 kronor till anslaget för 2016.

1:5 Boverket: Anslaget får användas för Boverkets förvaltningsutgifter. Anslaget får även användas för internationellt arbete. I propositionen anges att medelsberäkningen utgår från att Boverket ska genomföra vissa kompetensinsatser i fråga om plan- och bygglagen. Inom anslaget har 8 000 000 kronor för 2016 beräknats för detta ändamål. Regeringen föreslår att riksdagen anvisar 216 379 000 kronor till anslaget för 2016.

I anslutning till regeringens förslag om Boverkets anslag redovisas även uppgifter om det system med kreditgarantier som administreras av Boverket. Garantin ger långivaren ett skydd mot kreditförluster och minskar behovet av topplån eller egen kapitalinsats för den som bygger bostäder. Bestämmelserna om kreditgarantier finns i förordningen (2004:105) om statlig kreditgaranti för lån för bostadsbyggande m.m., förordningen (2002:664) om statligt stöd för vissa kommunala åtaganden för boendet och förordningen (2008:20) om statliga kreditgarantier för förvärv av bostad. Dessa garantier finansieras utanför statens budget genom avgifter som ska täcka både garantiverksamheten och förvaltningskostnaderna. Avgifterna ska också täcka finansieringen av sådana fastighetsförvärv som Boverket undantagsvis får göra för att skydda statligt garanterade lånefordringar.

I propositionen föreslås att regeringen bemyndigas att under 2016 ikläda staten betalningsansvar för kreditgarantier för ny- och ombyggnad av bostäder, kreditgarantier för avlösen av kommunala borgensåtaganden och kreditgarantier för lån som kooperativa hyresrättsföreningar tar upp vid förvärv av fastigheter för ombildning till kooperativ hyresrätt som inklusive tidigare utfärdade garantier uppgår till högst 10 000 000 000 kronor.

Vidare föreslås att regeringen bemyndigas att under 2016 ikläda staten betalningsansvar för kreditgarantier till kreditinstitut som lånar ut pengar till enskilda för förvärv av bostad (förvärvsgarantier) som inklusive tidigare utfärdade garantier uppgår till högst 5 000 000 000 kronor.

1:6 Bidrag till åtgärder mot radon i bostäder: Anslaget får användas för statsbidrag till åtgärder mot radon i småhus samt informationsinsatser om radon i egnahem. En avveckling av anslaget inleddes under 2015. Eftersom det finns redan ingångna åtaganden som måste infrias behöver emellertid anslaget tillföras medel för 2016. Mot denna bakgrund föreslår regeringen att riksdagen anvisar 3 000 000 kronor till anslaget för 2016.

1:7 Statens geotekniska institut: Anslaget får användas för Statens geotekniska instituts (SGI) förvaltningsutgifter. Regeringen föreslår att riksdagen anvisar 45 239 000 kronor till anslaget för 2016.

1:8 Lantmäteriet: Anslaget får användas för Lantmäteriets förvaltningsutgifter. Lantmäteriet bedriver även avgiftsbelagd verksamhet. Regeringen föreslår att riksdagen anvisar 509 781 000 kronor till anslaget för 2016.

1:11 Utvecklingsprojekt för jämställda offentliga rum: Anslaget får användas för utgifter för statsbidrag till utvecklingsprojekt för jämställda offentliga rum. Bestämmelser om stödet finns i förordningen (2013:1102) om stöd till utvecklingsprojekt för jämställda offentliga miljöer i städer och tätorter. Regeringen föreslår att riksdagen anvisar 11 000 000 kronor till anslaget för 2016. Av anslaget föreslås att 1 000 000 kronor får användas för Boverkets merkostnader för att administrera anslaget.

1:12 Energieffektivisering och renovering av flerbostadshus och utomhusmiljöer: Förslag om ett nyinrättat anslag som ska få användas för utgifter för statsbidrag till energieffektivisering och renovering av flerbostadshus som är upplåtna med hyresrätt samt för statsbidrag till förnyelse av utomhusmiljöer.

Anslaget ska även användas för Boverkets merkostnader för att administrera anslaget. I propositionen framhålls att en stor del av Sveriges bostadsbestånd i dag är mer än 50 år gammalt och att upprustningsbehovet för bl.a. de s.k. miljonprogramsområdena från 1960- och 70-talen är omfattande. Genom ekonomiskt stöd till fastighetsägare i områden med socioekonomiska utmaningar ges dessa förutsättningar att genom renovering och energieffektiviseringsåtgärder minska energianvändningen och förbättra boendemiljön samtidigt som hyresgästerna skyddas mot orimliga hyreshöjningar. Regeringen föreslår att riksdagen anvisar 1 000 000 000 kronor till anslaget för 2016. Vidare föreslås att riksdagen bemyndigar regeringen att under 2016 för anslaget ingå ekonomiska åtaganden som medför behov av framtida anslag på högst 400 000 000 kronor 2017–2019.

1:13 Upprustning av skollokaler: Anslaget får användas för statsbidrag för renovering av skollokaler och ska enligt regeringens anslagsförslag även få användas för upprustning av utemiljöer för förskolor, skolor och fritidshem. Anslaget ska även få användas för Boverkets administration av statsbidraget för renovering av skollokaler och för upprustning av utemiljöer för förskolor, skolor och fritidshem. I propositionen anförs att satsningen i första hand avser grundskolan och motsvarande skolformer men också inbegriper lokaler i direkt anslutning till skolan, såsom lokaler för förskoleklasser. Även gymnasieskolans och gymnasiesärskolans lokaler omfattas till viss del. Enligt propositionen är även utemiljön vid förskolor, skolor och fritidshem i behov av upprustning. Regeringen anser därför att anslaget för 2016 bör ökas med 500 000 000 kronor för detta ändamål. Även gymnasieskolor och gymnasiesärskolor kan komma att ingå i denna satsning. Regeringen föreslår att riksdagen anvisar 830 000 000 kronor till anslaget för 2016. Vidare föreslås att riksdagen bemyndigar regeringen att under 2016 för anslaget ingå ekonomiska åtaganden som inklusive tidigare åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 700 000 000 kronor 2017 och 2018.

1:14 Stöd till kommuner för ökat bostadsbyggande: Förslag om ett nyinrättat anslag som ska få användas för utgifter för statsbidrag till kommuner som bidrar till ökat bostadsbyggande. Anslaget ska även användas för Boverkets merkostnader för att administrera anslaget. I propositionen framhålls att kommunerna genom insatser som planmyndighet, vid handläggning av ärenden om bygglov samt i sin roll som fastighetsägare kan underlätta och påskynda bostadsbyggandet. Det nya stödet till kommunerna är avsett att premiera ett förändrat arbetssätt, vilket enligt propositionen kommer att ta viss tid att genomföra. Under 2016 kommer medel därför att tillföras och fördelas baserat på faktiskt bostadsbyggande. Enligt det anförda kommer regeringen i närtid att utarbeta och presentera en modell för hur stödet ska fördelas efter 2016. Regeringen föreslår att riksdagen anvisar 1 850 000 000 kronor till anslaget för 2016.

1:15 Investeringsstöd för anordnande av hyresbostäder och bostäder för studerande: Förslag om nyinrättat anslag som ska få användas för utgifter för statsbidrag för att anordna nya hyresbostäder och bostäder för studerande.

Högst 28 000 000 kronor av anslaget får användas för myndigheternas merkostnader för att administrera anslaget. I propositionen framhålls att anordnandet av hyresbostäder och bostäder för studerande med hyresnivåer som gör dem ekonomiskt åtkomliga för fler hushåll behöver öka. Genom ett riktat investeringsstöd kan utbudet av sådana bostäder öka både genom nyproduktion och genom omvandling av utrymmen som inte tidigare använts till bostäder. Regeringen föreslår att riksdagen anvisar 2 200 000 000 kronor till anslaget för 2016. Vidare föreslås att riksdagen bemyndigar regeringen att under 2016 för anslaget ingå ekonomiska åtaganden som medför behov av framtida anslag på högst 3 000 000 000 kronor 2017–2019.

2:1 Marknadsdomstolen: Anslaget får användas för domstolens förvaltningsutgifter. I propositionen hänvisas till att regeringen i enlighet med 2014 års ekonomiska vårproposition avser att föreslå att domstolsprövningen av immaterialrättsliga, marknadsföringsrättsliga och konkurrensrättsliga mål ska ske samlat i en särskild domstol i första instans (Patent- och marknadsdomstolen) och en särskild domstol i andra instans (Patent- och marknadsöverdomstolen). Regeringen har helt nyligen, den 26 november 2015, fattat beslut om propositionen. Som en konsekvens av förslaget ska Marknadsdomstolen avvecklas och upphöra som myndighet den 31 augusti 2016. Regeringen föreslår därför att 3 706 000 kronor av anslaget ska överföras budgetåret 2016 och att samtliga medel ska överföras fr.o.m. 2017 och framåt från anslaget till anslaget 1:5 Sveriges Domstolar inom utgiftsområde 4 för att bidra till att finansiera reformen. Mot denna bakgrund föreslår regeringen att riksdagen anvisar 7 413 000 kronor för 2016 till anslaget för Marknadsdomstolen.

2:2 Konsumentverket: Anslaget får användas för Konsumentverkets förvaltningsutgifter. I propositionen framhålls att konsumenternas efterfrågan på stöd från upplysningstjänsten Hallå konsument har varit stort och att trycket på tjänsten bedöms öka i takt med att tjänsten blir mer känd. Regeringen anser mot den bakgrunden att anslaget bör ökas permanent med 3 000 000 kronor per år fr.o.m. 2016. För att möjliggöra ytterligare insatser från Konsumentverkets sida när gäller hållbar konsumtion anser regeringen vidare att anslaget bör ökas permanent med 3 000 000 kronor för 2016 och med 4 000 000 kronor fr.o.m. 2017. Mot den redovisade bakgrunden föreslår regeringen att riksdagen anvisar 141 749 000 kronor till anslaget för 2016.

2.3 Allmänna reklamationsnämnden: Anslaget får användas för Allmänna reklamationsnämndens förvaltningsutgifter. I propositionen hänvisar regeringen till att den ökade ärendetillströmningen till nämnden bedöms vara permanent och att EU-lagstiftningen ställer högre krav på verksamheten när det gäller både omfattning och effektivitet. Mot denna bakgrund anser regeringen att anslaget permanent bör ökas med 10 200 000 kronor fr.o.m. 2016. Regeringen föreslår att riksdagen anvisar 42 178 000 kronor till anslaget för 2016.

2:4 Fastighetsmäklarinspektionen: Anslaget får användas för Fastighetsmäklarinspektionens förvaltningsutgifter. Regeringen föreslår att riksdagen anvisar 17 952 000 kronor till anslaget för 2016.

2:5 Åtgärder på konsumentområdet: Anslaget får användas för utgifter för stöd till kunskapsbyggande på konsumentområdet, stöd till kommuners konsumentverksamhet samt för stöd till det civila samhällets organisationer som på olika sätt främjar konsumenternas intressen. Regeringen föreslår att riksdagen anvisar 18 459 000 kronor till anslaget för 2016. Enligt propositionen utgår anslagsförslaget från behovet av en permanent förstärkning med 1 000 000 kronor fr.o.m. 2016 för att möjliggöra ytterligare insatser från det civila samhällets sida för att främja konsumenternas intressen.

2:6 Bidrag till miljömärkning av produkter: Anslaget får användas för utgifter för statsbidrag till utveckling av miljömärkningskriterier för konsumentprodukter. Bidraget går till Miljömärkning Sverige Aktiebolag, som ansvarar för det nordiska miljömärkningssystemet Svanen och EU-miljömärket EU Ecolabel i Sverige. Regeringen föreslår att riksdagen anvisar 4 374 000 kronor till anslaget för 2016.

I propositionen presenterar regeringen också en samlad strategi för att motverka överskuldssättning. Inom utgiftsområde 3 föreslår regeringen att Kronofogdemyndighetens anslag ska ökas varaktigt. Förslaget om ökade anslag till Kronofogdemyndigheten kommer att behandlas av skatteutskottet i betänkande 2015/16:SkU1.

Motionerna

Förslag om en annan fördelning av anslagen inom utgiftsområde 18 för 2016 läggs fram i fem motioner av M, SD, C, FP respektive KD. I motionerna finns även vissa förslag om anslagens närmare ändamål och om de bemyndiganden som regeringen föreslagit för anslagen. En sammanställning som visar hur motionsförslagen avviker från regeringens förslag finns i bilaga 2.

I motion 2015/16:2700 av Ewa Thalén Finné m.fl. (M) yrkande 1 föreslås att riksdagen anvisar medel för 2016 enligt regeringens förslag vad gäller åtta anslag. För tio anslag föreslås följande förändringar i förhållande till regeringens förslag.

1:1 Bostadspolitisk utveckling: Anslaget föreslås minskas med 2 miljoner kronor.

1:5 Boverket: Anslaget föreslås minskas med 8 miljoner kronor.

1:12 Energieffektivisering och renovering av flerbostadshus och utomhusmiljöer: I motionen föreslås att den stödform som regeringen föreslår inte ska införas, vilket innebär att inte heller anslaget på 1 000 miljoner kronor inrättas.

1:13 Upprustning av skollokaler: Inga medel föreslås bli anslagna för detta ändamål, dvs. en minskning med 830 miljoner kronor i förhållande till regeringens anslagsförslag.

1:14 Stöd till kommuner för ökat bostadsbyggande: I motionen föreslås att den stödform som regeringen föreslår inte ska införas, vilket innebär att inte heller anslaget på 1 850 miljoner kronor inrättas.

1:15 Investeringsstöd för anordnande av hyresbostäder och bostäder för studerande: I motionen föreslås att den stödform som regeringen föreslår inte

ska införas, vilket innebär att inte heller anslaget på 2 200 miljoner kronor inrättas.

2:2 Konsumentverket: Anslaget föreslås ökas med 3 miljoner kronor i förhållande till regeringsförslaget. I motionens yrkande 3 föreslås ett tillkännagivande om att det höjda anslaget ska användas för arbete med konsumentupplysning och mot överskuldssättning.

2:3 Allmänna reklamationsnämnden: Anslaget föreslås ökas med 2 miljoner kronor. Det förstärkta anslaget ska användas bl.a. till att möta de krav som de nya EU-reglerna om alternativ tvistlösning kommer att ställa på verksamheten (yrkande 4).

2:4 Fastighetsmäklarinspektionen: Anslaget föreslås ökas med 2 miljoner kronor. Höjningen av anslaget ska användas till förstärkt översyn av branschen (yrkande 5).

2:5 Åtgärder på konsumentområdet: Anslaget föreslås ökas med 3 miljoner kronor. Det höjda anslaget ska användas i arbetet mot överskuldssättning (yrkande 6).

I motion 2015/16:2350 av Roger Hedlund och Mikael Eskilander (båda SD) föreslås förändringar i förhållande till regeringens förslag för fem anslag enligt följande.

1:8 Lantmäteriet: Anslaget föreslås ökas med 100 miljoner kronor. Förslaget om en höjning av anslaget syftar till att uppdaterade kartor ska kunna göras tillgängliga kostnadsfritt.

1:11 Utvecklingsprojekt för jämställda offentliga rum: Anslaget föreslås minskas med 11 miljoner kronor.

1:12 Energieffektivisering och renovering av flerbostadshus och utomhusmiljöer: Anslaget på 1 000 miljoner kronor föreslås inte inrättas.

1:14 Stöd till kommuner för ökat bostadsbyggande: Anslaget på 1 850 miljoner kronor föreslås inte inrättas.

1:15 Investeringsstöd för anordnande av hyresbostäder och bostäder för studerande: Anslaget på 2 200 miljoner kronor föreslås inte inrättas.

I motion 2015/16:3157 av Ola Johansson m.fl. (C) föreslås att riksdagen anvisar medel för 2016 enligt regeringens förslag vad gäller nio anslag. För nio andra anslag föreslås följande förändringar i förhållande till regeringens förslag.

1:12 Energieffektivisering och renovering av flerbostadshus och utomhusmiljöer: Anslaget på 1 000 miljoner kronor föreslås inte inrättas.

1:13 Upprustning av skollokaler: Inga medel föreslås anslås för detta ändamål, dvs. en minskning med 830 miljoner kronor i förhållande till regeringens anslagsförslag.

1:14 Stöd till kommuner för ökat bostadsbyggande: Anslaget på 1 850 miljoner kronor föreslås inte inrättas.

1:15 Investeringsstöd för anordnande av hyresbostäder och bostäder för studerande: Anslaget på 2 220 miljoner kronor föreslås inte inrättas.

2:2 Konsumentverket: Anslaget föreslås minskas med 6 miljoner kronor.

2:3 *Allmänna reklamationsnämnden*: Anslaget föreslås minskas med 10 200 000 kronor.

2:4 *Fastighetsmäklarinspektionen*: Anslaget föreslås minskas med 1 miljon kronor.

2:5 *Åtgärder på konsumentområdet*: Anslaget föreslås minskas med 3 miljoner kronor.

2:6 *Bidrag till miljömärkning av produkter*: Anslaget föreslås minskas med 1 miljon kronor.

I motion 2015/16:3143 av Robert Hannah m.fl. (FP) yrkande 1 föreslås att riksdagen anvisar medel för 2016 enligt regeringens förslag vad gäller åtta anslag. För tio anslag föreslås följande förändringar i förhållande till regeringens förslag.

1:2 *Omstrukturerings av kommunala bostadsföretag*: Anslaget föreslås minskas med 85 miljoner kronor. Enligt motionen innebär det en anpassning till den faktiska utgiftsnivån.

1:3 *Stöd för enskilda att ordna bostad*: Anslaget föreslås minskas med 33 miljoner kronor. Enligt motionen innebär det en anpassning till den faktiska utgiftsnivån.

1:5 *Boverket*: Anslaget föreslås minskas med 1 miljon kronor. Förslaget utgår från en annan pris- och löneomräkning än i regeringens förslag.

1:8 *Lantmäteriet*: Anslaget föreslås minskas med 2 miljoner kronor. Förslaget utgår från en annan pris- och löneomräkning än i regeringens förslag.

1:12 *Energieffektivisering och renovering av flerbostadshus och utomhusmiljöer*: Anslaget på 1 000 miljoner kronor föreslås inte inrättas. Vidare föreslås i motionens yrkande 2 att riksdagen ska avslå regeringens begäran om ett bemyndigande avseende anslaget. Enligt vad som anförs i motionen skulle regeringens förslag leda till omfattande byråkrati och skapa orättvisor gentemot de fastighetsägare som tagit ansvar för sina fastigheter.

1:13 *Upprustning av skollokalerna*: Inga medel föreslås anslås för detta ändamål, dvs. en minskning på 830 miljoner kronor i förhållande till regeringens anslagsförslag. Vidare föreslås att riksdagen ska avslå regeringens begäran om ett bemyndigande avseende anslaget (yrkande 3).

1:14 *Stöd till kommuner för ökat bostadsbyggande*: Anslaget på 1 850 miljoner kronor föreslås inte inrättas. Motionärerna framhåller att ett stöd enligt regeringens förslag inte får någon stimulerande effekt på bostadsbyggandet eftersom bidraget 2016 är avsett att fördelas utifrån det faktiska byggandet som redan pågår.

1:15 *Investeringsstöd för anordnande av hyresbostäder och bostäder för studerande*: Anslaget på 2 200 miljoner kronor föreslås inte inrättas. Vidare föreslås att riksdagen ska avslå regeringens begäran om ett bemyndigande för anslaget (yrkande 4). Enligt motionen skulle regeringens förslag innebära miljösubventioner till byggföretag och en misshushållning med skattebetalarnas pengar.

2:2 *Konsumentverket*: Anslaget föreslås ökas med 1 miljon kronor. Anslagsförstärkningen är avsedd att riktas till Konsumentverkets marknadstillsyn.

2:5 *Åtgärder på konsumentområdet*: Anslaget föreslås ökas med 2 miljoner kronor. Avsikten är att höja nivån på stödet till konsumentorganisationer.

Vidare innebär anslagsförslaget i motionen att det ska inrättas ett nytt anslag inom utgiftsområde 18 benämnt *Stimulansbidrag inom bostadspolitiken m.m.* För 2016 föreslås anslaget bestämmas till 75 miljoner kronor. Det nya anslaget ska användas för en snabbhetspremie till de kommuner som har korta handläggningstider eller som förkortar sina handläggningstider för plan- och bygglovsärenden.

I motion 2015/16:1938 av Caroline Szyber m.fl. (KD) yrkande 1 föreslås att riksdagen anvisar medel till anslagen inom utgiftsområde 18 för 2016 med följande förändringar i förhållande till regeringens förslag.

1:2 *Omstrukturering av kommunala bostadsföretag*: Anslaget föreslås minskas med 70 miljoner kronor.

1:3 *Stöd för enskilda att ordna bostad*: Anslaget föreslås minskas med 33 miljoner kronor.

1:12 *Energieffektivisering och renovering av flerbostadshus och utomhusmiljöer*: Anslaget på 1 000 miljoner kronor föreslås inte inrättas.

1:13 *Upprustning av skollokaler*: Inga medel föreslås anslås för detta ändamål, dvs. en minskning med 830 miljoner kronor i förhållande till regeringens anslagsförslag.

1:14 *Stöd till kommuner för ökat bostadsbyggande*: Anslaget på 1 850 miljoner kronor föreslås inte inrättas.

1:15 *Investeringsstöd för anordnande av hyresbostäder och bostäder för studerande*: Anslaget på 2 200 miljoner kronor föreslås inte inrättas. I motionen anförs att investeringsstödet skulle leda till en snedvridning av marknadsvillkoren som förlamar marknadens aktörer i bostadsbyggandet.

I motionens yrkande 28 föreslås vidare att riksdagen i ett tillkännagivande framhåller vikten av att det förstärkta anslaget till Konsumentverket används för att möta efterfrågan på tjänsten Hallå konsument.

Utskottets ställningstagande

Civilutskottet har som framgått ovan tidigare i höst i ett yttrande till finansutskottet tagit ställning till och tillstyrkt den utgiftsram för utgiftsområde 18 som regeringen föreslagit i budgetpropositionen för 2016. Riksdagen beslutade den 25 november 2015 att fastställa denna ram för utgiftsområdet. Civilutskottet kan konstatera att den beslutade utgiftsramen, 7 064 024 000 kronor, är närmare sex gånger så stor som under föregående år när allianspartiernas budgetförslag vann riksdagens stöd. Ramen ger därför utrymme för omfattande och angelägna satsningar på de områden som faller inom utgiftsområde 18, dvs. bostadspolitiken och konsumentpolitiken. Den utökade ramen är avsedd att användas för såväl nya stödformer med inriktning på bostäder och skollokaler

som höjda myndighetsanslag för att finansiera vissa särskilda insatser eller för att möta en ökad arbetsbelastning.

En omfattande bostadsbrist i stora delar av landet ställer stora krav på kommunerna men ökar också behovet av statliga insatser. Det gäller både behovet av att öka bostadsbyggandets volym och att få ett större utbud av nybyggda bostäder som kan efterfrågas av flertalet bostadssökande. Den senaste tidens utveckling med ett snabbt ökande antal nyanlända och asylsökande har ytterligare understrukt behovet av olika statliga insatser för att underlätta bostadsbyggandet.

Regeringens förslag om anslag inom utgiftsområde 18 innebär att det inrättas två nya anslag för satsningar som syftar till att bidra till ett ökat bostadsbyggande. Det gäller dels ett statsbidrag till kommuner som bidrar till ett ökat bostadsbyggande (anslaget 1:14), dels ett investeringsstöd för anordnande av hyresbostäder och bostäder för studerande (anslaget 1:15). Det förstnämnda stödet är avsett att premiera kommuner som på olika sätt aktivt bidrar till ett bostadsbyggande som bättre kan möta efterfrågan. Utskottet anser liksom regeringen att det kommunala engagemanget har en avgörande betydelse för att öka bostadsbyggandet. Stödet är under 2016 avsett att fördelas baserat på faktisk bostadsbyggande. Det föreslagna investeringsstödet är avsett att stimulera till ett ökat utbud av hyresrätter inklusive studentlägenheter. Det innebär att stödet är inriktat på den typ av bostäder där bristen i dag är särskilt påtaglig. Utbudet av hyresbostäder är viktigt inte minst för att underlätta ungas och nyanländas etablering på bostadsmarknaden och för att svara mot arbetsmarknadens behov.

I delar av det befintliga bostadsbeståndet är det mycket angeläget att öka takten på renoveringar och energieffektiviseringar. Regeringens förslag om ett nytt stöd för energieffektivisering och renovering av flerbostadshus och utomhusmiljöer (anslaget 1:12) kan bidra till en sådan utveckling. Regeringen framhåller att det ekonomiska stödet kan ge fastighetsägare i områden med socioekonomiska utmaningar förutsättningar att minska energianvändningen och förbättra boendemiljön samtidigt som hyresgästerna skyddas mot orimliga hyreshöjningar. Utskottet instämmer i regeringens bedömning.

Riksdagen ställde sig våren 2015 bakom regeringens förslag om att inrätta ett anslag för stöd till upprustning av skollokaler (prop. 2014/15:99, bet. 2014/15:FiU21, rskr. 2014/15:255). Förslaget i budgetpropositionen för 2016 om ett anslag på 830 miljoner kronor för ändamålet innebär att det nu görs en viktig statlig satsning på att ge elever en förbättrad lär- och arbetsmiljö och att minska lokalernas miljöpåverkan. Vidare ger anslaget utrymme för en särskild satsning under 2016 på att förbättra utemiljön vid förskolor, skolor och fritidshem.

På det konsumentpolitiska området ger regeringens anslagsförslag utrymme för ökade statliga insatser som syftar till att fortsätta arbetet med att bl.a. utveckla en effektiv konsumentupplysning, stärka konsumentskyddet och främja en hållbar konsumtion. Det gäller bl.a. de föreslagna anslagshöjning-

arna till Konsumentverket och Allmänna reklamationsnämnden. Utskottet anser att de ändamål som regeringen anger för de utökade anslagen är mycket angelägna. För Konsumentverkets del handlar det bl.a. om finansieringen av upplysningstjänsten Hallå konsument och verkets insatser när det gäller hållbar konsumtion. Det ökade anslaget för Allmänna reklamationsnämnden är nödvändigt för att möta en ökande ärendetillströmning och de ökade krav som ställs på nämndens hantering av ärenden som är relaterade till EU-lagstiftningen på området.

De alternativa anslagsförslag för utgiftsområde 18 som läggs fram i motioner från fem partier utgår från de budgetförslag om bl.a. utgiftsramar för 2016 som lagts fram i motsvarande partimotioner. Riksdagen har som framgått ovan redan avslagit dessa förslag, och de fyra borgerliga partierna avstår mot denna bakgrund från att delta i civilutskottets ställningstagande till anslagen inom utgiftsområde 18. Utskottet ska därför endast helt kortfattat kommentera anslagsförslagen i de aktuella motionerna.

Motionerna innebär bl.a. att regeringens förslag om satsningar på stöd till kommuner för ökat bostadsbyggande, investeringsstöd för anordnande av hyresbostäder och bostäder för studerande, energieffektivisering och renovering av flerbostadshus och utomhusmiljöer samt för upprustning av skollokalerna och utemiljöer vid skolor helt avvisas. Några förslag om alternativa satsningar på dessa angelägna områden presenteras inte. Undantaget är ett förslag i FP-motionen om ett anslag på 75 miljoner kronor för i princip samma ändamål som det anslag på 1 850 miljoner kronor som regeringen föreslår för stöd till kommuner för ökat bostadsbyggande.

När det gäller anslagsförslagen i övrigt kan utskottet konstatera att dessa partiernas förslag skiljer sig åt på ett antal punkter. Mest påtaglig är skillnaden i synen på vikten av konsumentpolitiska satsningar där ett av partierna, Centerpartiet, föreslår en minskning av fem anslag, bl.a. för Konsumentverket och Allmänna reklamationsnämnden. Det skulle innebära att dessa myndigheter inte ges möjlighet att svara upp mot det ökade behovet av konsumentupplysning och den ökande ärendetillströmningen. Utskottet vill också kommentera de kraftiga anslagsminskningar som Folkpartiet och Kristdemokraterna föreslår för anslagen Omstrukturering av kommunala bostadsföretag (anslaget 1:2) och Stöd för att underlätta för enskilda att ordna bostad (anslaget 1:3). Den föreslagna nedskärningen av dessa anslag är inte förknippad med förslag om ändrade stöd villkor eller förändrade anslagsändamål i övrigt. Den faktiska belastningen på dessa anslag skulle därför inte påverkas, och det är således inte fråga om någon verklig budgetförstärkning, som hävdas i en av motionerna.

Anslagsförslagen i motionen från Sverigedemokraterna överensstämmer till stor del med förslagen från de borgerliga partierna. Regeringens förslag om tre nya anslag med inriktning på bostadsbyggande och renovering av flerbostadshus avvisas således helt.

Civilutskottet kan konstatera att de aktuella motionsförslagen från oppositionspartierna inte ger utskottet anledning att föreslå någon ändring av

regeringens förslag om anslagsfördelningen och om bemyndiganden inom utgiftsområde 18.

Med hänvisning till det anförda föreslår civilutskottet sammanfattningsvis att riksdagen anvisar anslagen för 2016 enligt regeringsförslaget (p. 8) och ger de föreslagna bemyndigandena för regeringen att under 2016 ingå ekonomiska åtaganden som innebär behov av framtida anslag (p. 1 och 4–6) samt att ikläda staten betalningsansvar för kreditgarantier (p. 2 och 3). Förslagen i de aktuella motionerna avstyrks.

Utskottets anslagsförslag finns sammanställda i bilaga 3.

Stimulansbidrag för tillgänglighetsanpassning

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår tre motionsförslag om stimulansbidrag för tillgänglighetsanpassning. Utskottet hänvisar till sitt tidigare ställningstagande i frågan och ett nyligen redovisat utredningsuppdrag.

Jämför reservation 6 (SD).

Motionerna

I tre motioner förordas att det införs ett statligt bidrag för tillgänglighetsanpassning i äldre byggnader.

Enligt motion 2015/16:2039 av Roger Hedlund och Mikael Eskilander (båda SD) yrkande 10 bör man utreda utformningen av ett generellt stimulansbidrag för tillgänglighetsanpassning i äldre byggnader.

Motsvarande förslag läggs även fram i motionerna 2015/16:2019 yrkande 13 och 2015/16:3109 yrkande 2, båda motionerna av Markus Wiechel (SD).

Bakgrund

Ett kommunalt bostadsanpassningsbidrag kan lämnas för åtgärder för anpassning av bostadens fasta funktioner i och i anslutning till den bostad som ska anpassas. Bidraget har till ändamål att ge personer med funktionsnedsättning möjlighet till ett självständigt liv i eget boende. Bestämmelserna om bidraget finns i lagen (1992:1574) om bostadsanpassningsbidrag m.m.

Ett statligt stöd har under de senaste åren kunnat ges till kommuner för inventering av den fysiska tillgängligheten i flerbostadshusbeståndet. Senaste datum för ansökan om stöd var den 1 augusti 2015. Stödet gavs i mån av tillgång på medel, som var begränsade till 15 miljoner kronor.

Utredningen om bostäder för äldre

Den tidigare regeringen beslutade i mars 2014 att tillsätta en särskild utredare med uppdrag att lämna förslag på åtgärder som förbättrar och underlättar äldres bostadssituation. Utredningen överlämnade i september 2015 sitt betänkande Bostäder att bo kvar i (SOU 2015:85). I betänkandet lämnas förslag om bl.a. åtgärder som syftar till att förbättra tillgängligheten i befintliga bostäder. Det gäller bl.a. förslag om ett fortsatt stöd till tillgänglighetsinventeringar och ett nytt statligt stöd till installation av hissar. En förutsättning för stöd till hissinstallationer ska vara att kommunen har gjort en inventering av tillgängligheten i flerbostadshusen och att den berörda fastigheten ligger inom ett av kommunen prioriterat område för att öka tillgången på bostäder för personer med nedsatt rörlighet.

Tidigare behandling

Civilutskottet behandlade och avstyrkte hösten 2014 motionsförslag motsvarande de nu aktuella. Utskottet anförde följande (bet. 2014/15:CU1).

Civilutskottet anser att det är ett centralt samhällsintresse att såväl nyttillkommande som befintlig bebyggelse utformas så att människor med funktionsnedsättning blir fullt delaktiga i samhället. En rad åtgärder har också vidtagits för att förbättra tillgängligheten i bebyggelsen. Det gäller bl.a. regleringen genom plan- och bygglagstiftningen, vissa former av ekonomiskt stöd, informationsåtgärder och olika andra insatser av flera berörda myndigheter. När det gäller det ekonomiska stödet kan för närvarande ett statligt bidrag ges till kommuner för inventering av den fysiska tillgängligheten i flerbostadshusbeståndet. Denna inventering är avsedd att ge underlag för kommunen att utveckla sitt arbete med tillgänglighet och boendefrågor. Vidare kan ett kommunalt bostadsanpassningsbidrag ges för anpassningsåtgärder i bostadshus. Bidraget ges för anpassning av fasta funktioner i och i anslutning till bostaden och har till ändamål att ge personer med funktionshinder möjlighet till ett självständigt liv i eget boende.

De ytterst kortfattade motionsförslagen ger inte utskottet anledning till överväganden om nya former av stöd för tillgänglighetsanpassning i bebyggelsen. Motionerna avstyrks således.

Utskottets ställningstagande

Utskottet hänvisar till sitt ställningstagande till motsvarande motioner förra året. Det bör vidare framhållas att frågor om behovet av åtgärder som förbättrar tillgängligheten i det äldre bostadsbeståndet har behandlats av Utredningen om bostäder för äldre, som nyligen avslutade sitt arbete. Utskottet anser att den fortsatta beredningen av utredningsförslagen om bl.a. statliga stöd för tillgänglighetsanpassning bör avvaktas.

Med hänvisning till det anförda avstyrks motionerna.

Finansiering av och tillgång till geodata

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår fyra motionsförslag om finansiering av och tillgång till geodata. Utskottet hänvisar till pågående arbete.

Jämför reservationerna 7 (SD) och 8 (C, KD).

Motionerna

I motion 2015/16:791 av Robert Hannah och Mathias Sundin (båda FP) föreslås tillkännagivanden om att införa öppna geodata för den offentliga sektorn i Sverige (yrkande 1) och om att se över finansieringsmodellerna för att kunna möjliggöra öppna geodata i Sverige (yrkande 2). Enligt motionärerna är införandet av öppna geodata en viktig fråga inom digitaliseringen som kan medföra stora samhällsekonomiska vinster. För att underlätta allmänhetens och företagens tillgång till geodata bör också en finansieringsmodell väljas där myndigheterna inte tar betalt av varandra för sin service. Vidare föreslås ett tillkännagivande om att harmonisera den offentliga sektorns geodata såväl nationellt som internationellt (yrkande 3). Motionärerna anför att det arbete med standardisering som pågår måste intensifieras för att ge bättre förutsättningar för att utnyttja potentialen med geodata.

Caroline Szyber m.fl. (KD) föreslår i motion 2015/16:1938 ett tillkännagivande om behovet av att effektivisera plan- och byggprocessen genom en digital planprocess och att i ett första steg införa öppna geodata för den offentliga sektorn i Sverige (yrkande 8). Motionärerna framhåller att Statskontorets förslag om en nationell e-strategi för en digital planprocess, en nationell databas för detaljplanebestämmelser och fri tillgång till geodata är mycket viktiga delar i digitaliseringen och effektiviseringen av samhällsbyggandet. Vidare föreslås att finansieringsmodellen för geodata ses över (yrkande 9). Motionärerna anför i denna del att statliga geodata i dag finansieras genom en komplicerad modell där statliga myndigheter och landets kommuner utbyter geodata och pengar. För att effektivisera och förenkla geodataverksamheten och förbereda införandet av öppna geodata behöver finansieringsmodellen ses över och ersättas med en modell där myndigheterna inte tar betalt av varandra för sin service.

I motion 2014/15:1801 av Solveig Zander (C) föreslås ett tillkännagivande om att dels utreda vilka geodata som bör göras tillgängliga utan kostnad utöver det som föreskrivs i artikel 14 i Inspiredirektivet, dels utreda nyttoeffekterna av fria geodata för att öka tillgången till och nyttan av geodata i samhället. Enligt motionären är tillgång till grundläggande fria geodata en strategisk framtidsfråga för det svenska it-samhället, av stor vikt för klimatanpassningsarbetet och en del i en väl fungerande samhällsstruktur. Vidare kan bättre tillgång till geodata bidra till näringslivsutvecklingen.

Roger Hedlund och Mikael Eskilander (båda SD) föreslår i motion 2015/16:2039 yrkande 15 ett tillkännagivande om att Lantmäteriets senast uppdaterade kartor ska göras tillgängliga kostnadsfritt. Motionärerna hänvisar till de problem som uppstod i samband med skogsbranden i Västmanland 2014 när räddningstjänsten saknade tillgång till uppdaterade kartor.

Bakgrund

Geodata är information som har en geografisk anknytning. Geodata innefattar exempelvis kartor och kartdata samt registerinformation om byggnader, sjöar, vägar, vegetation och befolkning. Geodata har stor betydelse för många samhällsfunktioner, t.ex. inom samhällsplanering, miljöanalyser samt navigering och positionering.

Alla myndigheter, kommuner och andra organisationer med myndighetsuppgifter kan gå med i avtalet om Geodatasamverkan och mot en årlig avgift få tillgång till ett samlat utbud av geodata. Vissa myndigheter och organisationer är dessutom skyldiga att göra sina geodata tillgängliga enligt lagen och förordningen om geografisk miljöinformation. Lantmäteriet har ett samordningsansvar inom geodataområdet och har bl.a. ansvaret för att samordna förvaltning och utveckling av avtalet om Geodatasamverkan. Den samlade ingången för samverkan inom geodataområdet sker via Geodataportalen (www.geodata.se) som även är öppen för allmänheten. Sveriges genomförande av det s.k. Inspiredirektivet om upprättande av en infrastruktur för rumslig information i EU sker inom ramen för Geodatasamverkan och följer en tidsplan fram till 2020.

Lantmäteriet har påbörjat ett arbete med att göra mer av sina geodata fritt tillgängliga. Inledningsvis omfattas bl.a. viss småskalig kartinformation. Den 1 januari 2016 avser Lantmäteriet att göra ytterligare kartinformation, bl.a. Terrängkartan, Fjällkartan och Vägkartan, fritt tillgänglig. Lantmäteriet anger på sin webbplats följande under rubriken Öppna data.

I dag är vi ålagda att ta ut avgifter från den som vill använda produkter från vårt sortiment av kartor, geografisk information och fastighetsinformation – det som vi med ett samlingsnamn kallar för geodata. Vår förhoppning är att vi ska få en ny finansieringsmodell som gör det möjligt att slopa avgifter och begränsande villkor för användning.

Vår målsättning är att släppa all kartinformation och geografisk information, till exempel flygbilder och mer höjddata. När det gäller fastighetsinformation har vi siktet inställt på att släppa adresser fria för användning.

Genom att sträva mot öppna data hoppas vi kunna frigöra den geografiska informationens värde för medborgare och för innovativ utveckling i samhälle och företag.

Trots att finansieringsfrågan ännu inte är löst på lång sikt så tar vi nu de första stegen mot att släppa våra kartdata fria för användning utan avgifter och begränsande villkor.

Tidigare behandling

Utskottet har behandlat motionsyrkanden om förbättrad och kostnadsfri tillgång till geodata vid ett flertal tillfällen, senast våren 2013 (bet. 2012/13:CU7). Utskottet avstyrkte det aktuella yrkandet med hänvisning till tidigare ställningstaganden. Våren 2009 och våren 2011 avstyrkte utskottet motsvarande yrkanden med hänvisning till bl.a. pågående utvecklingsarbete på området (bet. 2009/10:CU1 och bet. 2010/11:CU20). Riksdagen följde utskottet.

Pågående arbete

Regeringen gav den 27 mars 2013 i uppdrag åt Statskontoret att utreda och föreslå med vilka styrmedel regeringen bör påverka utvecklingen mot en sammanhållen digital planprocess. Statskontoret överlämnade i februari 2014 rapporten *Från analog till digital – Insatser för att främja en digital planprocess* (rapport 2014:3). Statskontoret ger i rapporten förslag på insatser som regeringen kan vidta för att främja en digital planprocess. Statskontoret anser bl.a. att regeringen bör kräva att berörda myndigheter övergår till en digital planprocess. Regeringen bör även ta initiativ till att etablera en nationell databas för detaljplanebestämmelser. Statskontoret anser också att regeringen bör utreda förutsättningarna för myndigheter att göra geodata tillgängliga kostnadsfritt. Fri tillgång till geodata skulle enligt Statskontoret stimulera användandet i planprocessen men också i samhällsbyggnadsprocessen. Enligt uppgift från Näringsdepartementet bereds rapporten inom Regeringskansliet.

E-delegationen har bl.a. haft i uppdrag att samordna myndigheternas it-baserade utvecklingsprojekt och skapa goda möjligheter för myndighetsövergripande samordning (dir. 2009:19). Delegationen har redovisat ett flertal delbetänkanden och slutbetänkandet *En förvaltning som håller ihop* (SOU 2015:66). I betänkandet rekommenderar E-delegationen bl.a. att regeringen ska vidta åtgärder för att möjliggöra ett avgiftsfritt informationsutbyte mellan myndigheter. Delegationen rekommenderar vidare att regeringen utreder långsiktigt hållbara finansieringsmodeller för gemensamma digitala tjänster. Dessutom anför E-delegationen att man behöver undanröja onödiga hinder i författningsregleringen mot elektronisk hantering av bygglov och planhantering vid informationsutbyte mellan kommuner och länsstyrelser. Betänkandet är föremål för beredning inom Regeringskansliet.

Vidare tillsatte regeringen den 29 oktober 2015 ett råd för digitaliseringen av det offentliga Sverige med uppgift att bistå regeringen i arbetet med att digitalisera den offentliga förvaltningen. Centrala frågor för rådet är hur medborgare och företag kan få bättre service med hjälp av digitala lösningar och hur digitala lösningar kan utformas för hög tillgänglighet och användbarhet. Arbetet ska avslutas senast den 31 december 2018.

Slutligen godkände och undertecknade regeringen den 29 oktober 2015 en avsiktsförklaring med Sveriges Kommuner och Landsting för en digital förnyelse av det offentliga Sverige. En prioriterad fråga inom samarbetet är att förenkla och effektivisera plan- och byggprocessen genom ökad digitalisering.

Budgetpropositionen

Regeringen har i budgetpropositionen anfört bl.a. följande om Lantmäteriets förrättningsverksamhet och fastighetsindelning (prop. 2015/16:1 utg.omr. 18 s. 37 och 41).

En förutsättning för att samhällets försörjning av geodata ska ske på ett effektivt sätt är att det finns en väl utvecklad infrastruktur med standarder som gör det möjligt att kombinera och utbyta geodata, regelverk som underlättar informationsförsörjningen, en portal som ger möjlighet att söka geodata och tjänster samt metadata som beskriver innehåll, tillgänglighet och kvalitet. Det arbete som lagts ned på att skapa en sådan infrastruktur har resulterat i en kraftigt ökad användning, inte minst inom ramen för Geodatasamverkan, dvs. en datadelningsmodell för aktörer med offentlig uppgift. [...] Alla organisationer som tecknar samverkansavtal för Geodatasamverkan får tillgång till all den information som de informationsansvariga myndigheterna ställer till förfogande mot en årsavgift. Detta har bidragit till att användningen av geodata bland de deltagande myndigheterna och kommunerna har ökat markant. Sammantaget visar detta på behovet av och de vinster som kan göras för samhället som helhet med öppna data, dvs. fri tillgång till information utan begränsande licenskrav etc.

Lantmäteriet förvaltar och utvecklar centrala delar av samhällets infrastruktur i form av rikstäckande geografisk information av hög kvalitet och aktuella uppgifter om landets alla fastigheter. Denna infrastruktur ska vara tillgänglig för alla att använda och utvecklingen mot att tillhandahålla informationen på ett sätt som gör det möjligt både för enskilda medborgare och för företag som vill bygga tjänster måste fortsätta.

Utskottets ställningstagande

Utskottet ser som utgångspunkt positivt på åtgärder som syftar till att möjliggöra såväl ökad användning av digital teknik i planprocessen som förbättrad tillgång till kostnadsfria geodata utan begränsande användningsvillkor. Som framgår ovan pågår redan ett relativt omfattande utvecklingsarbete med denna inriktning.

Mot denna bakgrund anser utskottet att det saknas anledning för riksdagen att ta något initiativ på området. Motionsyrkandena avstyrks därför.

Översyn av Lantmäteriet

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår två motionsförslag om en översyn av Lantmäteriet.

Motionerna

I motion 2015/16:2379 av Solveig Zander (C) föreslås ett tillkännagivande om att genomföra en översyn av Lantmäteriets organisation. Enligt vad som anförs

i motionen har centraliseringen av verksamheten medfört olägenheter för berörda parter och lett till långa handläggningstider för bl.a. avstyckningsärenden.

Jan R Andersson (M) föreslår i motion 2015/16:2964 ett tillkännagivande om att genomföra en översyn av möjligheten att avreglera Lantmäteriet. Motionären anser att delar av Lantmäteriets arbetsuppgifter, exempelvis tomt-avstyckning, skulle kunna läggas ut på entreprenad eller utsättas för konkurrens så att den enskilda kunden får fler aktörer att välja mellan.

Bakgrund

Lantmäteriets verksamhet är i dag organiserad i tre divisioner.

- Fastighetsbildning har ansvar för fastighetsindelningen, dvs. fattar beslut om nya fastigheter genom t.ex. avstyckning eller om ändring av existerande gränser. Det kan också gälla beslut om samfälligheter, servitut och ledningsrätter.
- Fastighetsinskrivning granskar, beslutar om och registrerar lagfarter, tomt-rätter, inteckningar, andra inskrivningsärenden och anteckningar i Fastighetsregistrets inskrivningsdel samt beslutar om och tar in stämpelskatt och avgifter.
- Geodata bygger upp och tillhandahåller geografisk information och fastighetsinformation.

Lantmäteriet har därutöver tillsynsansvar för Sveriges 39 kommunala lantmäterimyndigheter.

Tidigare behandling

Våren 2011 behandlade utskottet proposition 2010/11:53 Ändrad verksamhetsform för Lantmäteriverkets division Metria. Regeringen föreslog bl.a. att riksdagen skulle bemyndiga regeringen att överföra delar av verksamheten vid Lantmäteriets uppdragsdivision Metria till ett av staten helägt aktiebolag. Regeringen angav bl.a. följande skäl för förslaget.

En bolagisering innebär att förutsättningarna för konkurrensneutralitet på marknaden ökar och att grunden för misstankar om korssubventionering elimineras. Med en bättre fungerande marknad ökar kraven på utveckling av effektivitet och produktivitet i verksamheten. En fungerande konkurrens leder till ett effektivare resursutnyttjande, vilket kommer samhället till del i form av lägre priser och högre kvalitet.

Utskottet tillstyrkte förslaget, och riksdagen följde utskottet (bet. 2010/11:CU10, rskr. 2010/11:188).

Våren 2008 behandlade utskottet proposition 2007/08:134 Det nya statliga lantmäteriet. Utskottet tillstyrkte att Lantmäteriverket och de 21 statliga lantmäterimyndigheterna skulle sammanföras till en myndighet (bet. 2007/08:CU23). Syftet med sammanslagningen var enligt regeringen bl.a. att ge en tydligare organisation, högre flexibilitet, bättre resursutnyttjande samt

bättre förutsättningar för effektivisering, kvalitetsutveckling och enhetlighet i handläggningen. Riksdagen följde utskottet (rskr. 2007/08:223).

Budgetpropositionen

Regeringen har i budgetpropositionen anfört bl.a. följande om Lantmäteriets förrättningsverksamhet och fastighetsindelning (prop. 2015/16:1 utg.omr. 18 s. 36–37).

Verksamheten uppvisar god rättssäkerhet och förtroendet för både verksamheten och den enskilde förrättningslantmätaren är högt. Dock uppvisar verksamheten långa leveranstider och kostnaderna upplevs som höga. Lantmäteriet har genomfört förändringar i verksamheten för att åstadkomma ett enhetligt arbetssätt, vilket innebär att ärenden nu kan flyttas mellan handläggare och lantmåterigrupper i hela landet och att förrättningslantmätaren, som utgör specialistkompetens, kan användas mer effektivt. Även kontorsstrukturen har setts över och mindre kontor (för 2–4 personer) avvecklas. Detta är ett steg att fullfölja regeringens beslut från 2008 om att Lantmäteriet ska vara den statliga lantmåterimyndigheten. Den omorganisation som genomförts och som är myndighetens huvudsakliga åtgärd för att nå målen om kortare handläggningstider (kalendertid) till oförändrad kostnad för de sökande fick inte genomslag under 2014.

Utskottets ställningstagande

Utskottet anser liksom motionärerna att det är angeläget att Lantmäteriet fattar beslut i frågor om t.ex. tomtavstyckningar inom rimlig tid. Som framgår ovan har också Lantmäteriet vidtagit åtgärder för att nå sina mål om kortare handläggningstider. Utskottet förutsätter att Lantmäteriet fortsätter med sitt utvecklingsarbete för att korta handläggningstiderna.

Enligt utskottet utgör det som motionärerna anför inte tillräckliga skäl för riksdagen att ta något initiativ i fråga om en allmän översyn av Lantmäteriets verksamhet. Motionsförslagen avstyrks därför.

Snabbare plan- och bygglovsprocess

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen ställer sig bakom det som utskottet anför om åtgärder som kan leda till en snabbare plan- och bygglovsprocess och tillkännager detta för regeringen. Därmed bifaller riksdagen ett motionsyrkande.

Jämför reservation 9 (V).

Motionen

I motion 2015/16:1986 av Caroline Szyber m.fl. (KD, M, C, FP) yrkande 1 föreslås ett tillkännagivande om att regeringen senast till den 1 januari 2017

bör utreda åtgärder för att korta processen fram till byggstart med upp till ett år. Motionärerna hänvisar till de åtgärder som alliansregeringen vidtog för i syfte att förenkla regler som inneburit hinder för byggande. Det framhålls att arbetet med åtgärder som leder till ytterligare regelförenklingar och förkortade handläggningstider måste fortsätta.

Bakgrund

En ny plan- och bygglag trädde i kraft den 2 maj 2011. Flera av förändringarna i förhållande till den tidigare gällande lagen syftade till att förenkla plan- och bygglovsprocessen och förkorta tiden fram till byggstart. Det gällde bl.a. kraven på detaljplanens utformning och införandet av en handläggningstid på högst tio veckor för bygglov. Riksdagen har därefter vid flera tillfällen fattat beslut om vissa ändringar i lagen.

Den tidigare regeringen tillsatte flera utredningar och gav ett flertal myndighetsuppdrag som bl.a. syftade till att förenkla och förkorta plan- och bygglovsprocessen. Våren 2014 behandlade riksdagen flera förslag med denna inriktning som lagts fram i propositionerna En enklare planprocess (prop. 2013/14:126, bet. 2013/14:CU31, rskr. 2013/14:366), Nya åtgärder som kan genomföras utan krav på bygglov (prop. 2013/14:127, bet. 2013/14:CU32, rskr. 2013/14:287) och Samordnad prövning av buller enligt miljöbalken och plan- och bygglagen (prop. 2013/14:128, bet. 2013/14:CU33, rskr. 2013/14:381).

Den nuvarande regeringen överlämnade i maj 2015 propositionen Nya steg för en effektivare plan- och bygglag (prop. 2014/15:122) med förslag som bl.a. syftade till att göra plan- och bygglovsprocessen enklare och effektivare. Riksdagen behandlade propositionen tidigare under hösten 2015 (bet. 2015/16:CU3, rskr. 2015/16:18). Regeringen har vidare helt nyligen, den 26 november 2015, fattat beslut om en proposition om en kortare instanskedja för detaljplaner och områdesbestämmelser.

I juni 2015 redovisade Bostadsplaneringskommittén sitt uppdrag i betänkandet En ny regional planering – ökad samordning och bättre bostadsförsörjning (SOU 2015:59). I betänkandet läggs det fram förslag bl.a. om en ny lag om regional fysisk planering och om förändringar i plan- och bygglagen som enligt bedömningen i betänkandet kan bidra till att den kommunala översikts- och detaljplaneringen underlättas och kan bedrivas effektivare. Planprocessutredningen (dir. 2014:29 och 2014:130) kommer inom kort att lägga fram sitt betänkande. Utredningen har i uppdrag att överväga flera frågor om möjligheten att effektivisera planprocessen och uppnå en snabbare handläggning.

Tidigare behandling

Civilutskottet behandlade våren 2015 ett stort antal motioner från allmänna motionstiden 2014/15 med anknytning till det som regleras genom plan- och

bygglagen (bet. 2014/15:CU10). Utskottet tog i ett särskilt avsnitt upp motionsförslag om tillkännagivanden till regeringen om behovet av en fortsatt översyn av plan- och bygglagen. Det gällde bl.a. ett motionsförslag med motsvarande inriktning som det nu aktuella. Utskottet avstyrkte motionsförslagen med hänvisning till pågående utredningsarbete och två aviserade propositioner. Avslutningsvis anförde utskottet följande.

Sammanfattningsvis kan utskottet inte se något behov av ett allmänt formulerat tillkännagivande till regeringen om en fortsatt översyn av plan- och bygglagen. Det är även regeringens uppfattning att ett sådant arbete måste drivas vidare i bl.a. de frågor som översiktligt berörs i de nu aktuella motionerna.

Utskottets ställningstagande

Utskottet delar motionärernas uppfattning att arbetet med att reformera plan- och bygglagen (PBL) måste fortsätta och att det fortfarande finns utrymme för olika former av regelförenklingar. Det innebär bl.a. att möjligheten att förkorta handläggningstiderna under plan- och bygglovsprocessen fram till byggstart måste tas till vara. Den tidigare regeringen lade fram förslag om lagändringar och gav även flera utredningsuppdrag med denna inriktning. Den nuvarande regeringen har tagit vid och fortsatt detta arbete. Riksdagen har tidigare i höst behandlat en proposition från regeringen med förslag om ändringar i plan- och bygglagen som syftar till att göra plan- och bygglovsprocessen enklare och effektivare. Som framgår ovan har regeringen helt nyligen beslutat att överlämna en proposition till riksdagen med förslag om en kortare instanskedja för vissa överklagade PBL-ärenden.

En effektivare ordning för PBL-överprövning kan i vissa ärenden korta av tiden fram till byggstart. Inte minst mot bakgrund av den omfattande bostadsbristen i stora delar av landet finns det emellertid anledning för regeringen att nu skyndsamt fortsätta arbetet med regelförenklingar som kan leda till att tiden för ett byggprojekt fram till byggstart ytterligare kan kortas ned. Det är således önskvärt att regeringen lägger fram förslag om fler lagändringar som kan ge en snabbare handläggning av plan- och bygglovsärenden. Regeringen bör därför påskynda beredningen av utredningsförslag med denna inriktning och ge kompletterande utrednings- och myndighetsuppdrag i de frågor som behöver övervägas ytterligare. Inriktningen på arbetet bör vara att regeringen senast den 1 januari 2017 bör utreda åtgärder som sammantaget kan förkorta plan- och bygglovsprocessen fram till startbesked med upp till ett år. Utskottet vill i detta sammanhang påminna om att riksdagen såväl under riksmötet 2014/15 som tidigare under innevarande riksmöte genom tillkännagivanden framhållit flera önskvärda förändringar i plan- och bygglagstiftningen.

Vad utskottet nu anför om åtgärder för en snabbare plan- och bygglovsprocess bör riksdagen ställa sig bakom och tillkänna för regeringen. Det innebär att motion 2015/16:1986 yrkande 1 bör bifallas.

Fler bygglovsbefriade åtgärder

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen ställer sig bakom det som utskottet anför om att fler åtgärder bör bli bygglovsbefriade och tillkännager detta för regeringen. Därmed bifaller riksdagen två motionsyrkanden.

Jämför reservation 10 (V).

Motionerna

I motion 2015/16:1986 av Caroline Szyber m.fl. (KD, M, C, FP) yrkande 3 föreslås ett tillkännagivande om att regeringen senast till den 1 januari 2017 bör återkomma med förslag som innebär att fler åtgärder befrias från krav på bygglov och anmälningsplikt. Motionärerna hänvisar till beslutet om de s.k. Attefallshusen och framhåller att fler åtgärder nu bör befrias från krav på bygglov och därmed avlasta den kommunala handläggningen.

Ett motsvarande förslag läggs även fram i motion 2015/16:2702 av Ewa Thalén Finné m.fl. (M) yrkande 15.

Bakgrund

Våren 2014 fattade riksdagen beslut om ändringar i plan- och bygglagen som innebar att fler åtgärder kan vidtas utan krav på bygglov (prop. 2013/14:127, bet. 2013/14:CU32, rskr. 2013/14:287). Bygglovsbefrielsen gällde uppförande av större komplementbyggnader och mindre bostäder på sammanlagt högst 25 kvadratmeter och tillbyggnad av en- och tvåbostadshus med högst 15 kvadratmeter. Vidare tilläts byggande av högst två takkupor på en- och tvåbostadshus. Slutligen infördes en möjlighet att utan bygglov inreda ytterligare en bostad i enbostadshus.

Regeringsuppdrag

Den tidigare regeringen gav i september 2014 i uppdrag åt Boverket att utreda förutsättningarna för ytterligare undantag från kravet på bygglov i fråga om bl.a. vissa mindre byggnader, anläggningar och tillbyggnader, tillfälliga byggnader och byggnadsverk, ändring av färg, fasadbeklädnad eller taktäckningsmaterial mot gård samt plank och murar. Boverket redovisade i juli 2015 uppdraget i rapporten Åtgärder som kan undantas från krav på bygglov (rapport 2015:28). Rapporten remissbehandlas för närvarande.

I regleringsbrevet för budgetåret 2013 fick Boverket i uppdrag att utreda undantag från bygglovsplikt för skyltar och ljusanordningar enligt plan- och byggförordningen. Uppdraget inkluderade även att se över och utreda behovet av definitioner av termerna byggnadshöjd, vind, källare, suterrängvåning och nockhöjd/totalhöjd i plan- och bygglagen eller plan- och byggförordningen.

Boverket redovisade uppdraget i januari 2014 i rapporten Uppdrag att utreda undantag från bygglovsplikt för skyltar och ljusanordningar (rapport 2014:5). Rapporten bereds för närvarande inom Regeringskansliet.

Vidare fick Boverket i regleringsbrevet för budgetåret 2015 i uppdrag att utreda behovet av en reglering av avstånd till gräns mot allmän plats i samband med bygglovsprövning samt om det kan vara lämpligt att tillåta uppförande av mindre komplementbyggnader närmare gränsen än 4,5 meter. Boverket redovisade uppdraget i september 2015 i rapporten Kommunens möjlighet att lämna medgivande till bygglovsbefriade åtgärder (rapport 2015:33). Även denna rapport bereds för närvarande inom Regeringskansliet.

Utskottets ställningstagande

Våren 2014 lade den tidigare regeringen fram förslag för riksdagen om ett antal åtgärder som skulle kunna genomföras utan krav på bygglov. Genom de beslutade ändringarna i plan- och bygglagen har det blivit enklare för privatpersoner att göra vissa kompletteringar och ändringar på den egna fastigheten. Avsikten var att fortsätta översynen av plan- och bygglagstiftningen med inriktningen att underlätta för den enskilda fastighetsägaren och avlasta den kommunala handläggningen. Som framgår av redovisningen ovan av det pågående arbetet inom Regeringskansliet remissbehandlas för närvarande en rapport från Boverket med förslag om att ett antal byggåtgärder ska kunna undantas från kravet på bygglov. Vidare bereds ytterligare två rapporter från Boverket med förslag om bygglovsbefrielse och möjlighet för kommuner att lämna medgivande till bygglovsbefriade åtgärder. Det pågår således ett arbete med den inriktning som föreslås i de två aktuella motionerna.

Civilutskottet anser liksom motionärerna att det bör finnas utrymme för ytterligare ändringar i lagstiftningen som innebär att fler åtgärder blir bygglovsbefriade. Överväganden i denna fråga bör även avse möjligheten att också ta bort anmälningsplikten för vissa bygglovsbefriade åtgärder. Regeringen bör senast den 1 januari 2017 återkomma till riksdagen med förslag på de åtgärder med denna inriktning som kräver lagändringar.

Det som utskottet nu har anfört om fler bygglovsbefriade åtgärder bör riksdagen ställa sig bakom och tillkännage för regeringen. Det innebär att motionerna 2015/16:1986 yrkande 3 och 2015/16:2702 yrkande 15 bör bifallas.

Reservationer

1. Konsumentpolitiskt mål för utgiftsområde 18, punkt 1 (M, C, L, KD)

av Caroline Szyber (KD), Ewa Thalén Finné (M), Carl-Oskar Bohlin (M), Ola Johansson (C), Thomas Finnborg (M), Robert Hannah (L) och Mats Green (M).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 1 borde ha följande lydelse:

Riksdagen

- a) avslår regeringens förslag om ett nytt mål för Konsumentpolitik,
- b) ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2015/16:2700 av Ewa Thalén Finné m.fl. (M) yrkande 2,
2015/16:2704 av Ewa Thalén Finné m.fl. (M) yrkande 1 och
2015/16:3143 av Robert Hannah m.fl. (FP) yrkande 5 och
avslår proposition 2015/16:1 utgiftsområde 18 punkt 7.

Ställningstagande

Riksdagen godkände hösten 2007 det konsumentpolitiska målet att konsumenterna har makt och möjlighet att göra aktiva val. Det är ett mål som utgår från konsumentens kapacitet att göra egna val men också från behovet av ett regelverk som underlättar för konsumenterna att göra medvetna och informerade val. En viktig utgångspunkt är att konsumenter måste kunna tillgodogöra sig tillförlitlig information om produkters pris och egenskaper, om produktionsmetoder, säkerhetsaspekter och vilken påverkan konsumtionen har på människor, miljö och klimat. Genom att kunna vara påläst har en konsument möjlighet att själv lösa frågeställningar som uppstår i samband med sin konsumtion. Målet betonar den enskilda konsumentens möjlighet till inflytande och bestämmanderätt.

Vi anser att konsumentpolitikens roll ska vara att bidra till att öka konsumenternas egenmakt genom att möjliggöra aktiva val. Vi ser med oro på att regeringen nu är på väg att återgå till en konsumentpolitik som är mer inriktad på att styra konsumenterna än på konsumentmakt. Det föreslagna målet är ett uttryck för en sådan konsumentpolitik.

Vi föreslår därför att riksdagen avslår regeringens förslag om ett nytt konsumentpolitiskt mål och tillkännager för regeringen vad vi anfört ovan om värdet av det nuvarande konsumentpolitiska målet. Det innebär ett bifall till motionerna 2015/16:2700 (M) yrkande 2, 2015/16:2704 (M) yrkande 1 och

2015/16:3143 (FP) yrkande 5 samt avslag på proposition 2015/16:1 utgifts-
område 18 punkt 7.

2. Konsumentpolitiskt mål för utgiftsområde 18, punkt 1 (SD)

av Roger Hedlund (SD) och Mikael Eskilandersson (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 1 borde ha följande lydelse:

Riksdagen avslår regeringens förslag om ett nytt mål för Konsumentpolitik.

Därmed avslår riksdagen proposition 2015/16:1 utgiftsområde 18 punkt 7 och motionerna

2015/16:2700 av Ewa Thalén Finné m.fl. (M) yrkande 2,

2015/16:2704 av Ewa Thalén Finné m.fl. (M) yrkande 1 och

2015/16:3143 av Robert Hannah m.fl. (FP) yrkande 5.

Ställningstagande

Sverigedemokraternas konsumentpolitik utgår mycket från den lilla människans perspektiv. Vi värnar om att skapa ett välfungerande samhälle där lagar och regler ska vara logiska och så enkla som möjligt att förstå. Det är viktigt att man som konsument kan känna trygghet och har möjlighet att få den information man behöver för att fatta bra och korrekta beslut. Samtidigt som det är viktigt att näringslivet har bra villkor och att det finns en välfungerande konkurrens måste det finnas regler som stoppar oseriösa företag på ett effektivt sätt. Konsumenten ska ha möjlighet att göra aktiva val. Regler som hindrar konsumenten från att göra aktiva val bör om det är möjligt helt tas bort.

Vi anser att varken det nuvarande konsumentpolitiska målet eller det nya mål som regeringen föreslår i tillräcklig utsträckning når upp till de målsättningar som vi har på konsumentpolitikens område. Vi kan därför inte ställa oss bakom regeringens förslag till ett nytt mål eller förslagen i motionerna. Vi anser att regeringen i nästa års budgetproposition bör återkomma till riksdagen med förslag om ett nytt konsumentpolitiskt mål som kan få ett brett stöd i riksdagen. Proposition 2015/16:1 utgiftsområde 18 punkt 7 och motionerna 2015/16:2700 (M) yrkande 2, 2015/16:2704 (M) yrkande 1 och 2015/16:3143 (FP) yrkande 5 bör avslås.

3. Bostadspolitiskt mål för utgiftsområde 18, punkt 2 (M, C, L, KD)

av Caroline Szyber (KD), Ewa Thalén Finné (M), Carl-Oskar Bohlin (M), Ola Johansson (C), Thomas Finnborg (M), Robert Hannah (L) och Mats Green (M).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 2 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2015/16:1938 av Caroline Szyber m.fl. (KD) yrkande 2 och

2015/16:2702 av Ewa Thalén Finné m.fl. (M) yrkande 1 och

avslår motion

2015/16:373 av Jonas Sjöstedt m.fl. (V) yrkande 1.

Ställningstagande

Riksdagen godkände hösten 2011 det bostadspolitiska mål som är avsett att vara vägledande för regeringens arbete. Målet för bostadspolitiken är således att ge alla människor i alla delar av landet en från social synpunkt god livsmiljö där en långsiktigt god hushållning med naturresurser och energi främjas samt där bostadsbyggande och ekonomisk utveckling underlättas. Det övergripande målet har sedan konkretiserats i flera delmål som bl.a. ger uttryck för behovet av goda förutsättningar för den fysiska planeringen och samhällsbyggandet, långsiktigt väl fungerande bostadsmarknader där konsumenternas efterfrågan möter ett utbud av bostäder som svarar mot behoven, en väl fungerande konkurrens i bygg- och fastighetssektorn, långsiktigt hållbara bygnadsverk samt effektiva och rättssäkra regelverk.

Målen tar fasta på den enskilda konsumentens valfrihet och återspeglar en ambition att fortsätta reformarbetet inom politikområdet mot mindre detaljregleringar och sänkta trösklar. Det är vidare centralt att skapa goda förutsättningar för byggande, förvaltning och ägande av bostäder samt att underlätta för bostadsmarknaderna att fungera på ett sätt som inkluderar alla människor. Med den prioriteringen skapas också möjligheten till valfrihet och mångfald. Målsättningen anger även att bostadsbeståndet ska hålla hög kvalitet och att boende och förvaltning av bostäder ska bidra till en hållbar utveckling.

Vi anser att det i dagsläget saknas skäl att omformulera det bostadspolitiska målet. Mot bakgrund av de stora utmaningar som i dag finns inom bostadspolitiken är målet högst aktuellt och bör därför kvarstå i sin nuvarande form. Det finns således ingen anledning för regeringen att lägga fram förslag om en ny målformulering för riksdagens godkännande.

Det vi nu anfört bör riksdagen ställa sig bakom och tillkännage för regeringen. Det innebär ett bifall till motionerna 2015/16:1938 (KD) yrkande 2 och 2015/16:2702 (M) samt avslag på motion 2015/16:373 (V) yrkande 1.

4. Bostadspolitiskt mål för utgiftsområde 18, punkt 2 (V)

av Nooshi Dadgostar (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 2 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2015/16:373 av Jonas Sjöstedt m.fl. (V) yrkande 1 och avslår motionerna

2015/16:1938 av Caroline Szyber m.fl. (KD) yrkande 2 och

2015/16:2702 av Ewa Thalén Finné m.fl. (M) yrkande 1.

Ställningstagande

Vänsterpartiet anser att bostaden är en social rättighet. Vi menar att alla människor ska ha möjlighet att leva i bra bostäder till rimliga kostnader i en miljö där man kan känna sig trygg. Så är det inte i dag i bostadsbristens Sverige. Efter åtta år av övertro på marknaden, utförsäljningar och politisk passivitet finns det stora och allvarliga problem på bostadsmarknaden, där bostadsbristen måste sägas vara det mest akuta. Vänsterpartiet menar att dessa utmaningar måste mötas med politiskt ansvarstagande i form av en bostadspolitik med höga ambitioner.

Bostadspolitiken ska vara en grundläggande del av den generella välfärdspolitiken, och vi menar att det därför behövs en tydlig omläggning av politikens inriktning. Ett första steg i en sådan omläggning tas i budgetpropositionen för 2016 genom förslagen om nya statliga stöd för att stimulera bostadsbyggnad, renoveringar och energieffektiviseringar. Dessa åtgärder är emellertid inte tillräckliga, och arbetet med att förändra bostadspolitikens inriktning måste drivas vidare i en rad frågor.

Den nya inriktningen måste givetvis även avspegla sig i ett annat bostadspolitiskt mål än det mål som varit vägledande för den borgerliga bostadspolitiken. Det behövs ett nytt mål som ger uttryck för ett samhällsansvar och tydliga sociala ambitioner. Vänsterpartiet föreslår därför att det införs ett bostadspolitiskt mål för utgiftsområde 18 med följande formulering.

Alla ska ges förutsättningar att leva i goda bostäder till rimliga kostnader och i en stimulerande och trygg miljö inom långsiktigt hållbara ramar. Bostads- och bebyggelsemiljön ska utgå ifrån människors efterfrågan och behov, bidra till jämlika förhållanden och särskilt främja en god uppväxt för barn och ungdomar. Vid planering, byggande och förvaltning ska en ekologisk, ekonomisk och socialt hållbar utveckling vara grund för verksamheten.

Föregående år avstyrkte civilutskottets majoritet ett motsvarande förslag från Vänsterpartiet med motiveringen att den då nya regeringen borde ges en möjlighet att ”pröva förutsättningarna för att formulera ett mål som kan vinna en bred uppslutning i riksdagen”. Det kan nu konstateras att det finns förslag i budgetpropositionen om ett nytt konsumentpolitiskt mål för utgiftsområde 18 men saknas förslag om ett nytt mål för bostadspolitiken. Riksdagen bör därför framhålla för regeringen att även det bostadspolitiska målet bör ändras.

Det som ovan anförts om behovet av ett nytt bostadspolitiskt mål för utgiftsområde 18 bör riksdagen med bifall till Vänsterpartiets partimotion 2015/16:373 yrkande 1 ställa sig bakom och tillkännage för regeringen. De borgerliga motionsförslagen om att behålla det nuvarande målet bör därmed avslås.

5. Anslag inom utgiftsområde 18, punkt 3 (SD)

av Roger Hedlund (SD) och Mikael Eskilander (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 3 borde ha följande lydelse:

a) Anslagen för 2016

Riksdagen anvisar anslagen för 2016 inom utgiftsområde 18 enligt reservanternas förslag i bilaga 4.

Därmed bifaller riksdagen motion 2015/16:2350 av Roger Hedlund och Mikael Eskilander (båda SD), bifaller delvis proposition 2015/16:1 utgiftsområde 18 punkt 8 och avslår motionerna 2015/16:1938 av Caroline Szyber m.fl. (KD) yrkandena 1 och 28, 2015/16:2700 av Ewa Thalén Finné m.fl. (M) yrkandena 1 och 3–6, 2015/16:3143 av Robert Hannah m.fl. (FP) yrkande 1 och 2015/16:3157 av Ola Johansson m.fl. (C).

b) Bemyndiganden om ekonomiska åtaganden

1. Riksdagen bemyndigar regeringen att under 2016 för anslaget 1:2 Omstrukturering av kommunala bostadsföretag ingå ekonomiska åtaganden som inklusive tidigare åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 50 000 000 kronor 2017–2024.

2. Riksdagen bemyndigar regeringen att under 2016 ikläda staten betalningsansvar för kreditgarantier för ny- och ombyggnad av bostäder, kreditgarantier för avlösen av kommunala borgensåtaganden och kreditgarantier för lån som kooperativa hyresrättsföreningar tar upp vid förvärv av fastigheter för ombildning till kooperativ hyresrätt som inklusive tidigare utfärdade garantier uppgår till högst 10 000 000 000 kronor.

3. Riksdagen bemyndigar regeringen att under 2016 ikläda staten betalningsansvar för kreditgarantier till kreditinstitut som lånar ut pengar till enskilda för förvärv av bostad (förvärvsgarantier) som inklusive tidigare utfärdade garantier uppgår till högst 5 000 000 000 kronor.

4. Riksdagen avslår regeringens förslag om ett bemyndigande för regeringen att under 2016 för anslaget 1:12 Energieffektivisering och renovering av flerbostadshus och utomhusmiljöer ingå ekonomiska åtaganden som medför behov av framtida anslag på högst 400 000 000 kronor 2017–2019.

5. Riksdagen bemyndigar regeringen att under 2016 för anslaget 1:13 Upprustning av skollokaler ingå ekonomiska åtaganden som inklusive tidigare åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 700 000 000 kronor 2017 och 2018.

6. Riksdagen avslår regeringens förslag om ett bemyndigande för regeringen att under 2016 för anslaget 1:15 Investeringsstöd för anordnande av hyresbostäder och bostäder för studerande ingå ekonomiska åtaganden som medför behov av framtida anslag på högst 3 000 000 000 kronor 2017–2019.

Därmed bifaller riksdagen proposition 2015/16:1 utgiftsområde 18 punkterna 1–3 och 5 samt avslår proposition 2015/16:1 utgiftsområde 18 punkterna 4 och 6 samt motion 2015/16:3143 av Robert Hannah m.fl. (FP) yrkandena 2–4.

Ställningstagande

Sverigedemokraterna lägger stor vikt vid de frågor som hanteras inom utgiftsområde 18. Inom bostadspolitiken är den mest akuta frågan den snabbt tilltagande bostadsbristen, till stor del orsakad av en okontrollerad invandring. Vårt mål är att det ska finnas en bostad till alla och möjlighet att flytta till en ny ort för arbete eller studier. Inom konsumentpolitiken utgår vi från den lilla människans perspektiv. Det är viktigt att man som konsument kan känna trygghet och ha möjlighet att få den information man behöver.

Sverigedemokraterna har i sin partimotion om budgeten för 2016 (mot. 2015/16:761) lagt fram förslag om utgiftsramarna för statsbudgetens utgiftsområden. För utgiftsområde 18 innebar vårt förslag en betydligt snävare ram än vad regeringen föreslog i budgetpropositionen. Riksdagen beslutade den 25 november att ställa sig bakom regeringens förslag om utgiftsramar. Vi kan emellertid konstatera att det inte finns något hinder för att nu, under det andra steget i budgetprocessen, ställa oss bakom våra förslag om anslagen inom utgiftsområde 18 som läggs fram i motion 2015/16:2350. Såväl Sverigedemokraternas som övriga oppositionspartiets förslag om de aktuella anslagen håller sig väl inom den beslutade utgiftsramen.

Vi kan konstatera att regeringen föreslår anslag för tre nya bidragsformer inom bostadspolitiken med en omfattning på sammanlagt över 5 miljarder kronor. Det gäller investeringsstödet till anordnande av hyresbostäder, stödet till energieffektivisering och renovering av flerbostadshus samt stödet till kommuner för att ”premiära ett förändrat arbetssätt” vad gäller bostadsbyggande.

Det är visserligen mycket angeläget att staten på olika sätt tar ett ökat ansvar för ett tillräckligt bostadsbyggande och en enklare hantering av plan- och bygglovsfrågor samt upprustningen av vissa bostadsområden, men regeringens förslag i budgetpropositionen om nya bidragsformer har i flera avseenden en felaktig inriktning, och de avsedda bidragsvillkoren är dessutom otillräckligt beskrivna. Vi anser därför att riksdagen inte bör inrätta anslag för de aktuella stöden.

Vi anser däremot att det föreslagna anslaget för stöd till upprustning av skollokaler bör bifallas av riksdagen. Behovet av åtgärder som förbättrar inomhusmiljön i landets skolor är mycket stort.

Vi föreslår vidare att anslaget till Lantmäteriet ska höjas med 100 miljoner kronor för att uppdaterade kartor ska kunna tillhandahållas kostnadsfritt. Den nuvarande ordningen, som innebär att Lantmäteriet tvingas ta betalt även för den digitala kartinformationen, leder till betydande förluster i samhällsekonomin. Det visade sig exempelvis vid den stora branden i Västmanland när räddningstjänsten använde sig av föråldrade kartor.

Avslutningsvis föreslår vi att anslaget för utvecklingsprojekt för jämställda rum ska avvecklas ett år tidigare än enligt regeringsförslaget.

Sammanfattningsvis innebär det som anförts ovan att vi föreslår att riksdagen bifaller förslagen i motion 2015/16:2350 om utgiftsområde 18 och avslår samtliga övriga motionsförslag som behandlas i denna del av betänkandet. Förslaget i budgetpropositionen om anslagen (p. 8) bör bifallas i de delar det överensstämmer med motionsförslaget och i övrigt avslås. Vidare föreslår vi att riksdagen antar förslagen i budgetpropositionen (p. 1–3 och 5) om bemyndiganden för regeringen som inte står i strid med vårt förslag. Förslagen i budgetpropositionen (p. 4 och 6) om bemyndiganden för stödformer som inte ska inrättas bör givetvis avslås.

Vårt anslagsförslag för utgiftsområde 18 finns sammanställt i bilaga 4.

6. Stimulansbidrag för tillgänglighetsanpassning, punkt 4 (SD)

av Roger Hedlund (SD) och Mikael Eskilander (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 4 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion
2015/16:2039 av Roger Hedlund och Mikael Eskilander (båda SD) yrkande 10 och
bifaller delvis motionerna
2015/16:2019 av Markus Wiechel (SD) yrkande 13 och
2015/16:3109 av Markus Wiechel (SD) yrkande 2.

Ställningstagande

Vi anser att bebyggelsen i så hög utsträckning som möjligt ska vara anpassad på ett sådant sätt att personer med olika funktionsnedsättningar kan leva ett normalt liv. När det gäller nybyggnation är det självklart att alla former av hinder för tillgängligheten ska undvikas redan från början. I den äldre bebyggelsen finns det emellertid ett stort behov av åtgärder som successivt kan förbättra tillgängligheten. Det gäller både enkelt avhjälpna hinder, exempelvis onödiga trappsteg, som kan åtgärdas direkt och andra former av hinder som är mer lämpliga att åtgärda i samband med ombyggnader och annan upprustning. Ett statligt stimulansbidrag för tillgänglighetsanpassning i den befintliga bebyggelsen skulle sannolikt kunna påskynda utvecklingen mot ett tillgängligt samhälle. Vi anser att regeringen bör låta utreda hur ett sådant generellt stimulansbidrag för tillgänglighetsanpassning kan utformas och därefter återkomma till riksdagen med förslag i frågan.

Det vi nu har anfört bör riksdagen med bifall till motion 2015/16:2039 (SD) yrkande 10 ställa sig bakom och tillkännage för regeringen. Det innebär att även förslagen i motionerna 2015/16:2019 (SD) yrkande 13 och 2015/16:3109 (SD) yrkande 2 blir tillgodosedda.

7. Finansiering av och tillgång till geodata, punkt 5 (SD)

av Roger Hedlund (SD) och Mikael Eskilandersson (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 5 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion
2015/16:2039 av Roger Hedlund och Mikael Eskilandersson (båda SD) yrkande 15 och
avslår motionerna
2014/15:1801 av Solveig Zander (C),
2015/16:791 av Robert Hannah och Mathias Sundin (båda FP) yrkandena 1–3 och
2015/16:1938 av Caroline Szyber m.fl. (KD) yrkandena 8 och 9.

Ställningstagande

En av Lantmäteriets huvuduppgifter är att kartlägga Sverige och förse samhället med geodata. Insamlingen av geodata bekostas av skattemedel. Då är det också rimligt att geodata i form av bl.a. kartor verkligen kommer till användning i all offentlig verksamhet.

Ett exempel som visar att så inte alltid är fallet är den stora branden i Västmanland 2014 när räddningsinsatsen försvårades och försenades på grund av att det rådde brist på uppdaterade kartor.

Myndigheten för samhällsskydd och beredskap har i flera rapporter konstaterat att räddningsledningen under skogsbrandens första dagar hade bristfällig tillgång till papperskartor och att även andra som deltog i insatsen i skogen saknade egna papperskartor med tillräcklig detaljeringsgrad för skogsområdet. Även Skogsbrandsutredningen har framhållit att räddningsinsatsen försvårades av bristen på aktuella kartor.

Vi anser mot denna bakgrund att tillgången till aktuella kartor från Lantmäteriet måste förbättras. Vi föreslår därför att Lantmäteriets senast uppdaterade kartor ska göras tillgängliga kostnadsfritt. Detta bör riksdagen ställa sig bakom och tillkännage för regeringen.

Sverigedemokraterna har i sin budgetmotion för utgiftsområde 18 (mot. 2015/16:2350) föreslagit att anslaget till Lantmäteriet ska höjas med 100 miljoner kronor årligen för att finansiera arbetet med den föreslagna reformen. I reservation 5 i detta betänkande föreslår vi att en sådan anslagsökning ska genomföras redan för 2016.

8. Finansiering av och tillgång till geodata, punkt 5 (C, KD)

av Caroline Szyber (KD) och Ola Johansson (C).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 5 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2014/15:1801 av Solveig Zander (C) och

2015/16:1938 av Caroline Szyber m.fl. (KD) yrkandena 8 och 9,

bifaller delvis motion

2015/16:791 av Robert Hannah och Mathias Sundin (båda FP) yrkandena 1–3 och

avslår motion

2015/16:2039 av Roger Hedlund och Mikael Eskilandersson (båda SD) yrkande 15.

Ställningstagande

Öppna och avgiftsfria geodata är mycket viktigt för att effektivisera flödet av information i alla samhällsprocesser och skapa en väl fungerande samhällsstruktur. Kostnadsfri tillgång till geodata utan begränsande villkor för användning skulle bl.a. ge bättre förutsättningar för näringslivsutvecklingen och klimatanpassningsarbetet. Dessutom skulle fria geodata främja utvecklingen mot

en effektivare sammanhållen digital planprocess som skulle ge bättre förutsättningar för ett ökat bostadsbyggande.

Av Statskontorets rapport Från analog till digital – Insatser för att främja en digital planprocess (rapport 2014:3) framgår att en digital planprocess innebär vinster såväl för kommunerna och staten som för allmänheten och exploatörerna. För att uppnå den maximala samhällsnyttan av en digital planprocess behöver hela samhällsbyggnadsprocessen omfattas av ett digitalt arbets sätt. Statskontorets förslag om en nationell e-strategi för en digital planprocess, en nationell databas för detaljplanebestämmelser och fri tillgång till geodata är mycket viktiga delar i digitaliseringen och effektiviseringen av samhällsbyggnadet.

Statliga geodata finansieras i dag genom anslag och avgifter. Genom en komplicerad modell inom Geodatasamverkan utbyter statliga myndigheter och landets kommuner geodata och pengar. Detta medför kostnader och att mycket tid läggs ned på administration av avtal och licenser. Denna verksamhet behöver effektiviseras och förenklas för att förbereda ett framtida införande av öppna och avgiftsfria geodata.

Det ska i sammanhanget framhållas att Lantmäteriets egen förhoppning är att kunna göra alla sina geodata fritt tillgängliga och att få en ny finansieringsmodell som gör det möjligt att slopa avgifter och begränsande användningsvillkor.

Sammanfattningsvis behöver den nuvarande finansieringsmodellen för geodata ses över och ersättas med en modell där myndigheterna inte tar betalt av varandra för sin service. Vidare bör öppna och avgiftsfria geodata införas för den offentliga sektorn i Sverige. Det är regeringens uppgift att ta nödvändiga initiativ.

Det som anförts ovan bör riksdagen ställa sig bakom och tillkänna för regeringen.

9. Snabbare plan- och bygglovsprocess, punkt 7 (V)

av Nooshi Dadgostar (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 7 borde ha följande lydelse:

Riksdagen avslår motion

2015/16:1986 av Caroline Szyber m.fl. (KD, M, C, FP) yrkande 1.

Ställningstagande

Jag anser att plan- och bygglagstiftningen bör vara transparent och ändamålsenligt för att fungera som ett stöd för effektiva och korta plan- och bygglovsprocesser. I ett läge med mycket stor bostadsbrist behöver det därför nog utredas hur vi åstadkommer processer som möter detta behov. Här ska dessutom

vägas in krav på rättssäkerhet, insyn och samråd. Risken för att återkommande förändringar i regelverk under kort tid skapar sämre förutsägbarhet och ökade tillämpningsproblem behöver tas på allvar. Jag kommer inte att bidra till ändringar i regelverk som innebär att handläggningstiderna i praktiken riskerar att förlängas. Det finns i sammanhanget skäl att påminna om att utfallet av de lagändringar som beslutades under det borgerliga regeringsinnehavet i många fall har fått den effekten. Min uppfattning är att ett ökat bostadsbyggande med god kvalitet är prioriterat framför ogenomtänkta lagändringar.

I den aktuella motionen från de fyra borgerliga partierna föreslås att riksdagen ska begära att regeringen före den 1 januari 2017 ska utreda åtgärder som förkortar plan- och bygglovsprocessen med upp till ett år. Det framgår emellertid inte vilken typ av åtgärder som motionärerna avser.

Det bör även framhållas att det redan pågår ett arbete med att se över plan- och bygglagstiftningen. Bostadsplaneringskommittén lämnade sitt betänkande i juni 2015 och Planprocessutredningen kommer inom kort att lägga fram sitt betänkande. Flera tidigare avrapporterade utredningsförslag bereds för närvarande inom Regeringskansliet och regeringen har helt nyligen fattat beslut om att överlämna en proposition till riksdagen med förslag om en kortare instanskedja för vissa överklagade PBL-ärenden.

Sett mot denna bakgrund anser jag att det föreslagna tillkännagivandet med en uppmaning till regeringen att lägga fram förslag som kan leda till en snabbare plan- och bygglovsprocess inte skulle fylla någon funktion.

Med hänvisning till det anförda anser jag att riksdagen bör avslå det aktuella motionsyrkandet.

10. Fler bygglovsbefriade åtgärder, punkt 8 (V)

av Nooshi Dadgostar (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 8 borde ha följande lydelse:

Riksdagen avslår motionerna

2015/16:1986 av Caroline Szyber m.fl. (KD, M, C, FP) yrkande 3 och

2015/16:2702 av Ewa Thalén Finné m.fl. (M) yrkande 15.

Ställningstagande

Det saknas skäl för riksdagen att ställa sig bakom motionsförslagen om ett tillkännagivande med innebörden att fler åtgärder bör vara bygglovsbefriade. Som framgår av redovisningen i betänkandet av pågående arbete inom Regeringskansliet remissbehandlas för närvarande en rapport från Boverket med förslag om att ett antal byggåtgärder ska kunna undantas från kravet på bygglov.

Jag anser att det pågående beredningsarbetet och eventuella förslag från regeringen i frågan bör avvaktas. Det finns i sammanhanget skäl att påminna om att utfallet av de lagändringar som beslutades under det borgerliga regeringsinnehavet med bygglovsbefrielse för s.k. Attefallshus inte blivit det förväntade.

De aktuella motionsyrkandena avstyrks således.

Särskilda yttranden

1. Anslag inom utgiftsområde 18, punkt 3 (M)

Ewa Thalén Finné (M), Carl-Oskar Bohlin (M), Thomas Finnborg (M) och Mats Green (M) anför:

Riksdagen beslutade den 25 november 2015 om ramar för statsbudgetens utgiftsområden och om en beräkning av statens inkomster. I motionen Sverige kan mer – Politik som bryter det nya utanförskapet (mot. 2015/16:3043) presenteras Moderaternas budgetförslag och riktlinjer för den ekonomiska politiken.

Sverige beskrivs ofta som ett av världens bästa länder att leva och växa upp i. Men Sverige står inför flera stora utmaningar framöver. Trots att fler vill arbeta är trösklarna in i arbete fortfarande höga för dem med låga inkomster. Vi ser ett nytt utanförskap växa fram som genom långvarig strukturell arbetslöshet drabbar unga människor och utrikes födda särskilt hårt. Dessutom ställer en allt tuffare internationell konkurrens höga krav på våra företag och deras jobbskapande. Det här är avgörande framtidsfrågor för Sverige.

Budgetpropositionen visar på en regering som står handfallen inför de viktiga utmaningar Sverige står inför och som inte förmår ta vara på de goda förutsättningar vi har. Regeringens politik med stora skatthöjningar på jobb och företagande riskerar att leda till att Sveriges jobbtillväxt bromsas, och försämrar också möjligheterna till en god integration genom att höja trösklarna in till arbetsmarknaden. Det här är fel väg för Sverige.

Vi moderater står för en annan väg. Vårt mål är att öka välbördet och tryggheten för alla medborgare i Sverige. De reformförslag vi presenterar är därför fokuserade på hur jobben ska bli fler. Vi vill minska utanförskapet och stärka incitamenten till att arbeta genom att stå upp för rimliga skattenivåer, stärka investeringar i utbildning och infrastruktur och värna företagsklimatet. Fler i arbete är avgörande för att få mer kunskap i skolan, högre kvalitet i välfärden och ett starkare Sverige.

Riksdagen har ställt sig bakom regeringens förslag till utgiftsramar, beräkning av statens inkomster och inriktning på budgetpolitiken. I enlighet med riksdagens rambeslutsprocess ställs regeringens budgetförslag och oppositionspartiernas budgetförslag mot varandra som helheter och beslutas i två steg. Moderaternas budgetförslag är en sammanhållen helhet, och eftersom riksdagen i steg ett, rambeslutet, har ställt sig bakom regeringens förslag på ekonomiska ramar för statsbudgeten och inriktning på budgetpolitiken, deltar vi inte i det nu aktuella beslutet om anslagens fördelning inom utgiftsområde 18. I stället framför vi i detta särskilda yttrande synpunkter på regeringens förslag och redovisar den anslagsfördelning och de förslag som Moderaterna föreslår i motion 2015/16:2700.

Vi är starkt kritiska mot en stor del av regeringens förslag om anslag inom utgiftsområde 18 för 2016. Förslagen innebär att det nu sker en återgång till en statlig subventionspolitik inom det bostadspolitiska området. En sådan politik bedrevs under flera årtionden av tidigare socialdemokratiska regeringar och har starkt bidragit till dagens problem på bostadsmarknaden. Alliansregeringens arbete på området var i stället inriktat på att genomföra regelförenklningar och skapa långsiktigt hållbara spelregler för en bostadsmarknad i balans där bostadskonsumenternas efterfrågan blir styrande.

Regeringens förslag för utgiftsområde 18 innebär att det inrättas fyra nya bidragssystem med en sammanlagd omfattning på närmare 6 miljarder kronor. Det lämnas emellertid anmärkningsvärt knapphändig information i budgetpropositionen om de avsedda villkoren för dessa bidragssystem. Det framgår emellertid att avsikten är att på olika sätt styra bostadsbyggandets inriktning och därmed riskera att konkurrensen sätts ur spel. När det gäller investeringsstödet för hyresbostäder har de tilltänkta mottagarna till detta bidrag, dvs. bygg- och fastighetssektorn, till helt övervägande del varit kritiska till regeringens förslag och i stället efterfrågat fler förenklingsåtgärder i linje med den tidigare regeringens arbete. Det kan också nämnas att branschorganisationen Fastighetsägarna Sverige helt nyligen framhållit att det i det rådande mycket ansträngda budgetläget framstår som märkligt att ge pengar till en bransch som inte efterfrågar dem – i stället för att använda medlen exempelvis till att hantera den akuta boendesituationen för nyanlända asylsökande.

Även förslaget om ett bidragssystem för energieffektivisering och renovering av flerbostadshus har väckt starka invändningar inom fastighetssektorn eftersom bidraget kommer att missgynna de fastighetsägare som tagit ansvar för och underhållit sitt bostadsbestånd. En motsvarande invändning kan riktas mot förslaget om ett stöd för upprustning av skollokaler.

I Moderaternas förslag om anslag inom utgiftsområde 18 avvisas således regeringsförslagen om de fyra nya bidragssystemen. I övrigt ger vårt förslag för utgiftsområdet möjlighet till konsumentpolitiska satsningar. Vår utgångspunkt är att konsumenterna ska ha makt och möjlighet att göra aktiva och medvetna val. Vi har därför föreslagit att fyra anslag inom det konsumentpolitiska området ska höjas i förhållande till regeringens förslag. Dessa medel var avsedda att användas bl.a. i arbetet med konsumentupplysning och mot över-skuldsättning.

2. Anslag inom utgiftsområde 18, punkt 3 (C)

Ola Johansson (C) anför:

Centerpartiets vision är att Sverige ska bli ett av världens mest framgångsrika länder ekonomiskt, med möjligheter för alla att arbeta och utvecklas. Förutsättningarna för detta är ett näringsliv i frontlinjen för internationell konkurrenskraft och innovation och en bred bas av småföretag som tillåts utvecklas och växa i hela landet. Jag och Centerpartiet vill att Sverige ska vara ett före-

döme på miljöområdet och genom konkreta styrmedel visa att ekonomisk tillväxt, innovation och entreprenörskap går hand i hand med minskade utsläpp och gifter samt med ekologisk balans. Genom vår politik vill vi skapa välfärd och trygghet för alla i hela landet, dels genom ett ökat välbefinnande som medger mer resurser till skola, vård och omsorg, dels genom att dessa resurser används bättre.

Under åren med alliansregeringen lades grunden till stabila statsfinanser. Viktiga steg togs för att lätta skattebördan och minska regleringarna. Över 300 000 nya arbetstillfällen skapades och utanförskapet minskade med drygt 200 000 personer, samtidigt som den gröna omställningen accelererade. När den nu sju år långa internationella krisen äntligen är till ända måste Sverige ta nästa steg för att skapa maximalt med jobb under den globala återhämtningen.

Tyvärr är den svenska regeringen på väg i motsatt riktning. Stora skattehöjningar på jobb och regleringar av växande företag riskerar att bryta återhämtningen och kommer att drabba tiotusentals arbetstillfällen. De mest utsatta grupperna på arbetsmarknaden är de som drabbas hårdast. Sverige behöver en förnyad ekonomisk politik.

Centerpartiet har i budgetmotion 2015/16:3223 föreslagit ett alternativ till regeringens budgetproposition. I motionen föreslås stora och viktiga strukturreformerna på arbetsmarknaden och bostadsmarknaden, omläggningar av skatten på arbete och företagens villkor samt en kraftfull grön skatteväxling där sänkt skatt på arbete finansieras genom att förorenaren betalar för utsläpp. Målet är att frigöra alla de krafter som finns runt omkring i vårt land, så att nya initiativ och idéer belönas i stället för att bestraffas.

Riksdagen har i första steget av budgetprocessen emellertid ställt sig bakom regeringens budgetproposition och de utgiftsramar och beräkningar av inkomster som föreslås där. Eftersom riksdagen har gett budgetpolitiken en helt annan inriktning än den jag och Centerpartiet önskar avstår jag från att delta i beslutet om anslagens fördelning. Centerpartiets budgetförslag måste betraktas som en helhet där delar inte kan brytas ut och behandlas isolerat. I stället redovisar jag i detta särskilda yttrande den fördelning av anslagen inom utgiftsområde 18 som förordas i Centerpartiets anslagsmotion 2015/16:3157 och kommenterar kortfattat regeringens förslag. Jag kommer emellertid självklart att även i fortsättningen driva de motionsförslag om bostadspolitikens och konsumentpolitikens inriktning som ligger till grund för Centerpartiets förslag om anslagen inom utgiftsområde 18.

Regeringens förslag om utgiftsområde 18 utgår från att bostadspolitikerna åter ska inriktas på subventioner och detaljstyrning av bostadsmarknaden. Det är en sådan politik som har lett fram till en bostadsmarknad som i dag är präglad av bostadsbrist och skenande bostadspriser i stora delar av landet. Subventioner snedvrider konkurrensen och leder till högre byggkostnader. Centerpartiet vill i stället fortsätta den avregleringspolitik på området som inleddes av alliansregeringen. Vårt alternativ till regeringens förslag om nya stora bidragssystem är inriktat på bl.a. en fortsatt reformering av plan- och bygglagstiftningen och åtgärder som kan stimulera nya finansieringslösningar och ökad

konkurrens samt ett bättre utnyttjande av det befintliga bostadsbeståndet. Vi anser också att beskattningen för att köpa, äga och sälja sin bostad behöver ses över.

Vårt alternativ inom bostadspolitiken innebär således att det inte ska inrättas några anslag inom utgiftsområde 18 för de fyra nya bidragssystem med en omfattning på närmare 6 miljarder kronor som regeringens föreslagit. Det kan konstateras att de föreslagna bidragen till nybyggnation och till renoveringar riskerar att påverka konkurrensen inom bygg- och fastighetssektorn negativt. Flertalet branschföreträdare har också klargjort att man inte vill ha denna typ av stöd från staten utan i stället en fortsättning av alliansregeringens arbete med regelförenklingar och en reformering av den lagstiftning som påverkar bostadsmarknaden.

3. Anslag inom utgiftsområde 18, punkt 3 (L)

Robert Hannah (L) anför:

Sverige står starkt efter åtta år med ett styre av Alliansen. De offentliga finanserna är i ordning, sysselsättningen växer och vi står inför en stundande högkonjunktur. Samtidigt präglas omvärlden av stora nedåtrisker. Krigen i Syrien och Ukraina och en osäker makroekonomisk miljö skapar otrygghet för både människor och den framtida ekonomiska utvecklingen. Vi ser ökade kostnader för sjukskrivningar och, i ännu högre grad nu än när budgetpropositionen presenterades, för migrationsströmmarna till Sverige. Att vi är fast förvissade om att visa solidaritet i den största flyktningkatastrofen sedan andra världskriget understryker bara behovet av att vårda de offentliga finanserna.

Folkpartiets (nu Liberalerna) budgetmotion 2015/16:3244 är därför stram. Vi föreslår ett lägre utgiftstak och har ett högre finansiellt sparande än regeringen. På flertalet utgiftsområden är kostnaderna lägre än de regeringen föreslår. Genom att vi särskilt avvisar stora utgiftsökningar inom arbetsmarknadspolitiken och bostadspolitiken, samtidigt som vi höjer miljöskatterna, skapar vi utrymme för en budget som prioriterar jobben, kunskapen i skolan och försvaret av Sverige.

Riksdagen har genom rambeslutet avvisat vårt förslag till inkomstberäkning och fördelning av utgifter per anslagsområde. Därmed tar Sverige nu en annan väg än den Liberalerna vill se. Sverige kommer att tappa i jobb, kunskap och försvarsförmåga.

Vårt budgetförslag är att betrakta som en helhet. På majoriteten av utgiftsområdena överensstämmer inte riksdagens beslut med det förslag till ram som vi förespråkar. Jag och övriga inom Liberalerna ser ett värde i att budgeten och budgetprocessen hålls samman. Även enskilda och på kort sikt motiverade utbrytningar riskerar att på långt sikt försvaga budgetprocessen och effektiviteten i finanspolitiken. Jag väljer därför att inte delta i beslutet om fördelningen

till anslag inom utgiftsområde 18. I det följande redovisas i stället i sammanfattning innehållet i vårt budgetförslag för utgiftsområde 18 Samhällsplanering bostadsförsörjning och byggande samt konsumentpolitik.

Vi är framför allt starkt kritiska till regeringens förslag om en storskalig satsning på återinförda byggsubventioner. Inom utgiftsområde 18 föreslås anslag på sammanlagt närmare 6 miljarder kronor med denna inriktning. Jag anser att riksdagen helt bör avvisa dessa förslag eftersom denna typ av bidrag leder till att konkurrensvillkoren snedvrids och bostadsmarknadens funktion försämras. Det bör i sammanhanget framhållas att bygg- och fastighetssektorns egna branschorganisationer delar denna kritiska inställning till statliga subventioner.

I vårt förslag om utgiftsområde 18 avvisas mot denna bakgrund det nya investeringsstödet för hyresbostäder eftersom det innebär en mångmiljardsubvention till byggföretag och misshushållning med skattemedel. Vi avvisar bidragen till renoveringar av bostadshus och skollokaler eftersom de skapar orättvisor gentemot de fastighetsägare och kommuner som redan tagit ansvar för sitt fastighetsbestånd. Vi avvisar även det stöd som enligt budgetpropositionen ska gå till kommuner för att premiera ett förändrat arbetssätt i plan- och bygglovsfrågor eftersom det åtminstone under 2016 inte alls har en sådan inriktning.

När det gäller den sistnämnda frågan har vi föreslagit att det i stället inrättas ett anslag på 75 miljoner kronor som ska användas som en ekonomisk stimulans till de kommuner som redan har korta handläggningstider eller framgångsrikt förkortar sina handläggningstider för plan- och bygglovsärenden. Våra anslagsförslag för utgiftsområde 18 baserades vidare på att vissa anslag kan skäras ned med beaktande av den faktiska utgiftsnivån under senare år samt på en något reviderad pris- och löneomräkning för vissa myndigheter. Slutligen innehåller vårt förslag för utgiftsområde 18 en viss förstärkning av anslagen Konsumentverket och Åtgärder på konsumentområdet.

4. Anslag inom utgiftsområde 18, punkt 3 (KD)

Caroline Szyber (KD) anför:

För ökad gemenskap och framtidstro vill vi kristdemokrater ha en politik som skapar förutsättningar för människor att bygga goda relationer och känna trygghet och som underlättar för människor att gå från utanförskap till arbete. Vi vill skapa förutsättningar för en god tillväxt och ett företagsklimat som står sig väl i den globala konkurrensen. Att stärka familjernas självbestämmande och det civila samhällets ställning skapar en grund för fungerande mellanmänniska relationer. Genom en välfungerande ekonomisk politik kan vi också satsa resurser på välfärd, vilket ökar tryggheten. Och med genomtänkta reformer kring arbetsmarknaden och i skattepolitiken kan vi förbättra människors möjlighet att lämna arbetslöshet och utanförskap.

Nya jobb skapas inte av politiska ovanifrånlösningar – de skapas i växande och lönsamma företag. Den rödgröna regeringen tror att de kan nå Europas

lågsta arbetslöshet och klara integrationsutmaningen med massiva skattehöjningar på arbete och företagande. Kristdemokraternas inriktning är den motsatta: vi vill sänka trösklarna in på arbetsmarknaden och förbättra förutsättningarna för företagande. Det är också av stor vikt att den ekonomiska politiken utformas på ett sådant sätt att resurserna används effektivt för att skapa trygghet för dem som befinner sig i utsatta situationer. Tillväxten måste komma alla till del. Valfärden måste utvecklas genom fortsatt valfrihet, tydligt kvalitetsarbete och effektivt användande av resurser.

Denna politiska inriktning låg också till grund för Kristdemokraternas budgetförslag för 2016. Genom riksdagens beslut i det första steget av budgetprocessen att anta den budget som regeringspartierna utformat med stöd av Vänsterpartiet har politiken i flera avseenden fått en helt annan inriktning. Det gäller inte minst förslag om nya subventioner som påverkar civilutskottets beredningsområde i budgetsammanhang, dvs. utgiftsområde 18. Jag avstår mot denna bakgrund från att delta i civilutskottets beslut i det andra steget av budgetprocessen i fråga om anslagsfördelningen, men redovisar nedan kortfattat de förslag som lagts fram i vår motion om utgiftsområde 18.

I Kristdemokraternas förslag om anslagsfördelningen inom utgiftsområde 18 avvisas regeringens förslag om nya anslag inom utgiftsområdet. Det gäller de nya bidragsformerna för renovering av flerbostadshus respektive skollokaler, investeringsstödet för byggande av hyresbostäder samt ett bidrag till vissa kommuners arbete med bostadsbyggnadsfrågor. Vi anser också att det är möjligt att skära ned nivån på två bostadspolitiska anslag som under senare år endast utnyttjats i begränsad utsträckning och där det redan finns ett betydande anslagssparande.

Kristdemokraterna har i den tidigare alliansregeringen bidragit till att det tagits betydande steg mot en bättre fungerande bostadsmarknad. Dessa åtgärder får nu genomslag bl.a. i form av ett ökat bostadsbyggande. Utvecklingen på bostadsmarknaden under senare tid med ett påtagligt ökat efterfrågetryck gör emellertid att det är helt nödvändigt att nu fortsätta reformarbetet med förändringar i plan- och bygglagstiftningen och en översyn av hyresregler och bostadsskatter. Kristdemokraterna har under årets allmänna motionstid lagt fram ett flertal förslag med en sådan utgångspunkt. Regeringens förslag för utgiftsområde 18 pekar emellertid i en helt annan riktning när man föreslår nya stora anslag för kontraproduktiva subventioner. Den sammanlagda omfattningen av dessa anslag är närmare 6 miljarder kronor. Sett mot denna bakgrund är budgetpropositionens beskrivning av den avsedda användningen av dessa medel anmärkningsvärt kortfattad. Det står emellertid helt klart att det föreslagna investeringsstödet riskerar att snedvrída konkurrensen och motverka en kostnadseffektiv produktion. Bidragen till renovering av flerbostadshus och skollokaler kommer att missgynna de fastighetsägare som redan gjort nödvändiga investeringar och underhållit sitt fastighetsbestånd. Det finns således starka skäl för regeringen och riksdagen att senast inför nästkommande års budgetbeslut ompröva de aktuella bidragssystemen.

BILAGA 1

Förteckning över behandlade förslag

Propositionen

Proposition 2015/16:1 Budgetproposition för 2016 utgiftsområde 18:

1. Riksdagen bemyndigar regeringen att under 2016 för anslaget 1:2 Omstrukturering av kommunala bostadsföretag ingå ekonomiska åtaganden som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 50 000 000 kronor 2017–2024 (avsnitt 3.7.2).
2. Riksdagen bemyndigar regeringen att under 2016 ikläda staten betalningsansvar för kreditgarantier för ny- och ombyggnad av bostäder, kreditgarantier för avlösen av kommunala borgensåtaganden och kreditgarantier för lån som kooperativa hyresrättsföreningar tar upp vid förvärv av fastigheter för ombildning till kooperativ hyresrätt som inklusive tidigare utfärdade garantier uppgår till högst 10 000 000 000 kronor (avsnitt 3.7.4).
3. Riksdagen bemyndigar regeringen att under 2016 ikläda staten betalningsansvar för kreditgarantier till kreditinstitut som lånar ut pengar till enskilda för förvärv av bostad (förvärvsgarantier) som inklusive tidigare utfärdade garantier uppgår till högst 5 000 000 000 kronor (avsnitt 3.7.4).
4. Riksdagen bemyndigar regeringen att under 2016 för anslaget 1:12 Energieffektivisering och renovering av flerbostadshus och utomhusmiljöer ingå ekonomiska åtaganden som medför behov av framtida anslag på högst 400 000 000 kronor 2017–2019 (avsnitt 3.7.9).
5. Riksdagen bemyndigar regeringen att under 2016 för anslaget 1:13 Upprustning av skollokaler ingå ekonomiska åtaganden som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 700 000 000 kronor 2017 och 2018 (avsnitt 3.7.10).
6. Riksdagen bemyndigar regeringen att under 2016 för anslaget 1:15 Investeringsstöd för anordnande av hyresbostäder och bostäder för studerande ingå ekonomiska åtaganden som medför behov av framtida anslag på högst 3 000 000 000 kronor 2017–2019 (avsnitt 3.7.12).
7. Riksdagen godkänner målet för Konsumentpolitik (avsnitt 4.3).
8. Riksdagen anvisar för budgetåret 2016 ramanslagen under utgiftsområde 18 Samhällsplanering, bostadsförsörjning och byggande samt konsumentpolitik enligt uppställning.

Motion från allmänna motionstiden 2014/15

2014/15:1801 av Solveig Zander (C):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att utreda vilka geodata som bör göras tillgängliga utan kostnad, utöver det som föreskrivs i Inspiredirektivets artikel 14, och även om att utreda nyttoeffekterna av fria geodata för att öka tillgången till och nyttan av geodata i samhället.

Motioner från allmänna motionstiden 2015/16

2015/16:373 av Jonas Sjöstedt m.fl. (V):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om ett nytt bostadspolitiskt mål och tillkännager detta för regeringen.

2015/16:791 av Robert Hannah och Mathias Sundin (båda FP):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att införa öppen geodata för offentlig sektor i Sverige och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över finansieringsmodellerna för att kunna möjliggöra öppen geodata i Sverige och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att harmonisera den offentliga sektorns geografiska data nationellt och internationellt och tillkännager detta för regeringen.

2015/16:1938 av Caroline Szyber m.fl. (KD):

1. Riksdagen anvisar anslagen för 2016 inom utgiftsområde 18 Samhällsplanering, bostadsförsörjning och byggande samt konsumentpolitik enligt förslaget i tabell 1 i motionen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att behålla nuvarande bostadspolitiska mål och tillkännager detta för regeringen.
8. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att effektivisera plan- och byggprocessen genom en digital planprocess och att i ett första steg införa öppna geodata för offentlig sektor i Sverige och tillkännager detta för regeringen.
9. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över finansieringsmodellen för geodata och tillkännager detta för regeringen.
28. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att stärka anslaget till Konsumentverket för att möta efterfrågan på tjänsten Hallå konsument och tillkännager detta för regeringen.

2015/16:1986 av Caroline Szyber m.fl. (KD, M, C, FP):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att senast den 1 januari 2017 utreda åtgärder i syfte att korta processen till byggstart med upp till ett år och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör återkomma senast den 1 januari 2017 med förslag som innebär att fler åtgärder befrias från krav på bygglov såväl som anmälningsplikt i syfte att underlätta för den enskilda fastighetsägaren och tillkännager detta för regeringen.

2015/16:2019 av Markus Wiechel (SD):

13. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om stimulansbidrag för tillgänglighetsanpassning och tillkännager detta för regeringen.

2015/16:2039 av Roger Hedlund och Mikael Eskilandersson (båda SD):

10. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att införa ett stimulansbidrag för tillgänglighetsanpassning och tillkännager detta för regeringen.
15. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Lantmäteriets kartor ska göras tillgängliga kostnadsfritt och tillkännager detta för regeringen.

2015/16:2350 av Roger Hedlund och Mikael Eskilandersson (båda SD):

Riksdagen anvisar anslagen för 2016 inom utgiftsområde 18 Samhällsplanering, bostadsförsörjning och byggande samt konsumentpolitik enligt förslaget i tabell 1 i motionen.

2015/16:2379 av Solveig Zander (C):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Lantmäteriets organisation måste ses över då centraliseringen har inneburit olägenheter för alla inblandade parter, och riksdagen tillkännager detta för regeringen.

2015/16:2700 av Ewa Thalén Finné m.fl. (M):

1. Riksdagen anvisar anslagen för 2016 inom utgiftsområde 18 Samhällsplanering, bostadsförsörjning och byggande samt konsumentpolitik enligt förslaget i tabell 1 i motionen.
2. Riksdagen avslår regeringens förslag till nytt konsumentpolitiskt mål.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om förstärkning av Konsumentverket och tillkännager detta för regeringen.

4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om förstärkning av Allmänna reklamationsnämnden och tillkännager detta för regeringen.
5. Riksdagen ställer sig bakom vad som anförs i motionen om förstärkning av Fastighetsmäklarinspektionen och tillkännager detta för regeringen.
6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om höjning av anslaget för Åtgärder på konsumentområdet.

2015/16:2702 av Ewa Thalén Finné m.fl. (M):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om värdet av det bostadspolitiska målet om långsiktigt väl fungerande bostadsmarknader där konsumenternas efterfrågan möter ett utbud av bostäder som svarar mot behoven och tillkännager detta för regeringen.
15. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör återkomma senast den 1 januari 2017 med förslag som innebär att fler åtgärder befrias från krav på bygglov såväl som anmälningsplikt i syfte att underlätta för den enskilda fastighetsägaren och tillkännager detta för regeringen.

2015/16:2704 av Ewa Thalén Finné m.fl. (M):

1. Riksdagen ställer sig bakom vad som anförs i motionen om värdet av det konsumentpolitiska målet att ge konsumenter makt och möjlighet att göra aktiva val och tillkännager detta för regeringen.

2015/16:2964 av Jan R Andersson (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en översyn av möjligheten att avreglera Lantmäteriet och tillkännager detta för regeringen.

2015/16:3109 av Markus Wiechel (SD):

2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda möjligheten att inrätta ett stimulansbidrag för generell anpassning för personer med funktionsnedsättning vid bebyggelse och tillkännager detta för regeringen.

2015/16:3143 av Robert Hannah m.fl. (FP):

1. Riksdagen anvisar anslagen för 2016 inom utgiftsområde 18 Samhällsplanering, bostadsförsörjning och byggande samt konsumentpolitik enligt förslaget i tabell 1 i motionen.
2. Riksdagen avslår regeringens förslag att bemyndiga regeringen att under 2016 för anslaget 1:12 Energieffektivisering och renovering av flerbostadshus och utomhusmiljöer ingå ekonomiska åtaganden som

- medför behov av framtida anslag på högst 400 000 000 kronor 2017–2019 (avsnitt 3.7.9).
3. Riksdagen avslår regeringens förslag att bemyndiga regeringen att under 2016 för anslaget 1:13 Upprustning av skollokaler ingå ekonomiska åtaganden som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 700 000 000 kronor 2017 och 2018 (avsnitt 3.7.10).
 4. Riksdagen avslår regeringens förslag att bemyndiga regeringen att under 2016 för anslaget 1:15 Investeringsstöd för anordnande av hyresbostäder och bostäder för studerande ingå ekonomiska åtaganden som medför behov av framtida anslag på högst 3 000 000 000 kronor 2017–2019 (avsnitt 3.7.12).
 5. Riksdagen avslår regeringens förslag till mål för konsumentpolitik (avsnitt 4.3).

2015/16:3157 av Ola Johansson m.fl. (C):

Riksdagen anvisar anslagen för 2016 inom utgiftsområde 18 Samhällsplanering, bostadsförsörjning och byggande samt konsumentpolitik enligt förslaget i tabell 1 i motionen.

BILAGA 2

Regeringens och oppositionens anslagsförslag

Anslag för 2016 inom utgiftsområde 18 Samhällsplanering,
bostadsförsörjning och byggande samt konsumentpolitik

Tusental kronor

Anslag	Regeringens				Avvikelse från regeringen	
	förslag	M	SD	C	FP	KD
1:1	Bostadspolitisk utveckling	24 000	-2 000			
1:2	Omstrukturering av kommunala bostadsföretag	99 500			-85 000	-70 000
1:3	Stöd för att underlätta för enskilda att ordna bostad	43 000			-33 000	-33 000
1:5	Boverket	216 379	-8 000		-1 000	
1:6	Bidrag till åtgärder mot radon i bostäder	3 000				
1:7	Statens geotekniska institut	45 239				
1:8	Lantmäteriet	509 781		+100 000		-2 000
1:11	Utvecklingsprojekt för jämställda offentliga rum	11 000		-11 000		
1:12	Energieffektivisering och renovering av flerbostads- hus och utomhusmiljöer	1 000 000	-1 000 000	-1 000 000	-1 000 000	-1 000 000
1:13	Upprustning av skollokaler	830 000	-830 000		-830 000	-830 000
1:14	Stöd till kommuner för ökat bostadsbyggande	1 850 000	-1 850 000	-1 850 000	-1 850 000	-1 850 000
1:15	Investeringsstöd för anordnande av hyresbostäder och bostäder för studerande	2 200 000	-2 200 000	-2 200 000	-2 200 000	-2 200 000
2:1	Marknadsdomstolen	7 413				
2:2	Konsumentverket	141 749	+3 000		-6 000	+1 000
2:3	Allmänna reklamationsnämnden	42 178	+2 000		-10 200	
2:4	Fastighetsmäklarinspektionen	17 952	+2 000		-1 000	
2:5	Åtgärder på konsumentområdet	18 459	+3 000		-3 000	+2 000
2:6	Bidrag till miljömärkning av produkter	4 374			-1 000	

Anslag	Regeringens förslag	M	SD	C	Avvikelse från regeringen	
					FP	KD
<i>Nytt anslag</i>						
99:1 Stimulansbidrag inom bostadspolitiken m.m.						+75 000
Summa för utgiftsområdet	7 064 024	-5 880 000	-4 961 000	-5 901 200	-5 923 000	-5 983 000

BILAGA 3

Utskottets anslagsförslag

Förslag till beslut om anslag för 2016 inom
utgiftsområde 18 Samhällsplanering,
bostadsförsörjning och byggande samt
konsumentpolitik*Tusental kronor*

Anslag	Avvikelse från regeringen	Utskottets förslag
1:1 Bostadspolitisk utveckling	±0	24 000
1:2 Omstrukturering av kommunala bostadsföretag	±0	99 500
1:3 Stöd för att underlätta för enskilda att ordna bostad	±0	43 000
1:5 Boverket	±0	216 379
1:6 Bidrag till åtgärder mot radon i bostäder	±0	3 000
1:7 Statens geotekniska institut	±0	45 239
1:8 Lantmäteriet	±0	509 781
1:11 Utvecklingsprojekt för jämställda offentliga rum	±0	11 000
1:12 Energieffektivisering och renovering av flerbostadshus och utomhusmiljöer	±0	1 000 000
1:13 Upprustning av skollokaler	±0	830 000
1:14 Stöd till kommuner för ökat bostadsbyggande	±0	1 850 000
1:15 Investeringsstöd för anordnande av hyresbostäder och bostäder för studerande	±0	2 200 000
2:1 Marknadsdomstolen	±0	7 413
2:2 Konsumentverket	±0	141 749
2:3 Allmänna reklamationsnämnden	±0	42 178
2:4 Fastighetsmäklarinspektionen	±0	17 952
2:5 Åtgärder på konsumentområdet	±0	18 459
2:6 Bidrag till miljömärkning av produkter	±0	4 374
Summa för utgiftsområdet	±0	7 064 024

BILAGA 4

Reservanternas anslagsförslag

Reservation 5, punkt 3 (SD)

Förslag till beslut om anslag för 2016 inom
utgiftsområde 18 Samhällsplanering,
bostadsförsörjning och byggande samt
konsumentpolitik

Tusental kronor

Anslag	Avvikelse från regeringen	Reservanternas förslag
1:1 Bostadspolitisk utveckling	±0	24 000
1:2 Omstrukturering av kommunala bostadsföretag	±0	99 500
1:3 Stöd för att underlätta för enskilda att ordna bostad	±0	43 000
1:5 Boverket	±0	216 379
1:6 Bidrag till åtgärder mot radon i bostäder	±0	3 000
1:7 Statens geotekniska institut	±0	45 239
1:8 Lantmäteriet	+100 000	609 781
1:11 Utvecklingsprojekt för jämställda offentliga rum	-11 000	0
1:12 Energieffektivisering och renovering av flerbostadshus och utomhusmiljöer	-1 000 000	0
1:13 Upprustning av skollokaler	±0	830 000
1:14 Stöd till kommuner för ökat bostadsbyggande	-1 850 000	0
1:15 Investeringsstöd för anordnande av hyresbostäder och bostäder för studerande	-2 200 000	0
2:1 Marknadsdomstolen	±0	7 413
2:2 Konsumentverket	±0	141 749
2:3 Allmänna reklamationsnämnden	±0	42 178
2:4 Fastighetsmäklarinspektionen	±0	17 952
2:5 Åtgärder på konsumentområdet	±0	18 459
2:6 Bidrag till miljömärkning av produkter	±0	4 374
Summa för utgiftsområdet	-4 961 000	2 103 024